

республиканский журнал

ДОСТЫҚ РУЖБА

№ 5 / 2013 /

Алматы облысының
Достық, Үйіне
5 жыл!

республиканский журнал

ДОСТЫК РУЖБА

10
лет

Бір ел – бір тағдыр!
Одна страна – одна судьба!

- **Одна страна – одна судьба**
- **Личность**
- **Хранители традиций**
- **Многоликий мир**

Только у нас – и нигде больше –
ВСЕ О НАРОДЕ КАЗАХСТАНА!
Читайте, выписывайте, спрашивайте
во всех отделениях АО «Казпочта»

Подписаться можно с любого месяца
в АО «Казпочта», ТОО «Агентство Евразия пресс»
Подписной индекс: **75215**
Подписка на 12 месяцев: 1200 тенге

Журнал распространяется:
по регионам через экспедиторскую службу АО «Казпочта»
по всему миру через Всемирную ассоциацию казахов
по посольствам через МИД РК

www.dostykmag.kz

Республиканский журнал
«Достық-Дружба»
№5 (74), 2013 г.

Издаётся с мая 2003 года
при содействии Министерства культуры и
информации РК, Ассамблеи народа Казахстана,
Всемирной ассоциации казахов
УЧРЕДИТЕЛЬ и ИЗДАТЕЛЬ
ТОО «Журнал «Достық-Дружба»

Директор, главный редактор
Зейнегуль СЕЙСЕНОВА

Дизайн и верстка
Гульшат АЛБАЕВА

Редактор
Айгуль УАЙСОВА

Над номером работали
Ғабит ТҰРСЫНБАЙ
Сауле СУРАБАДИНОВА
Ләйлім КӨНЕКБАЕВА
Жанат САДЕКОВ
Гүлбақыт ҚАСЕНОВА
Матрена ЛИМ
Клаара ХАН
Владимир МОЛОДЦОВ
Серікбол ШЫНЫБАЕВ
Лариса КОТЕЛЬНИКОВА

Фото
Жеңіс ЫСҚАБАЙ
Жұмабай МҰСАБЕКОВ
Руслан КАДЫРОВ
Олег ПОДДУБНЫЙ
Егор МОЛОДЦОВ
Руслан ТЕН

Финансы
Юлия ТЫРСА

Логистика
Асхат ЕЛЕУСИЗОВ

Адрес редакции
050000, г. Алматы, Курмангазы, 40, оф. 37
Тел: +7 (727) 263 70 20, +7 701 744 37 77
E-mail: dostyk_d@mail.ru
zejnekul.seisenowa@yandex.kz
[HTTP://DOSTYKMAG.KZ](http://dostykmag.kz)

На обложке: Дом дружбы в г. Талдықорган

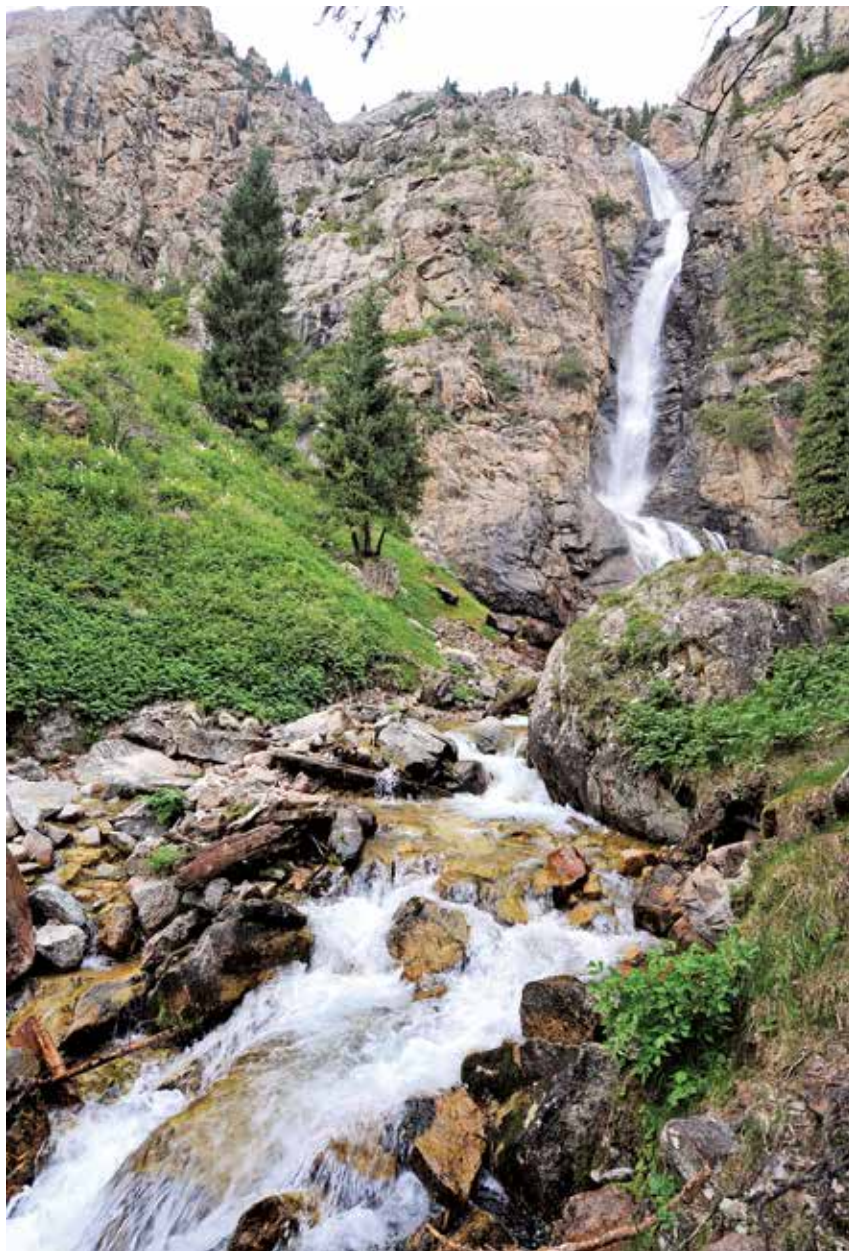
содержание

РУХЫ АСҚАҚ ЕЛДІҢ – КЕЛЕШЕГІ КЕМЕЛ 16

«Өткен күннен алыс жоқ, келер күннен жақын жоқ» дейді халық даналығы. Әлемдік өркениет қатарында өзіндік орны бар, ата дәстүрі-салтын сақтаған, адами қарым-қатынастардың жоғарылығымен ерекшеленетін Қазақстан мемлекеті әр күн, әр апта өткен сайын нығайып келеді. Жаһандық даму үрдісіндегі көп этносты қоғамда тату тіршілік кешудің қазақстандық моделі атанған азды-көпті тәжірибеміз де бар.

ДОБРО ПОЖАЛОВАТЬ, ДРУЗЬЯ! 78

В феврале 2007 года мы защитили экологический оздоровительный проект по сохранению биоразнообразия и развитию экотуризма в Коринском ущелье Джунгарского Алатау и получили грант от Глобального Экологического Фонда на создание экокемпинговой площадки «Табулак». И тем же летом, не откладывая дело в долгий ящик, мы открыли эту площадку.

Редакция не рецензирует и не возвращает рукописи.

Журнал зарегистрирован в Министерстве культуры, информации и общественного согласия РК. Свидетельство №3699-Ж от 18 марта 2003 года. Тираж 5000 экз.

Отпечатано в типографии «Business Media»

одна страна – одна судьба

АДАМЗАТТЫҢ БӘРІН СҮЙ, БАУЫРЫМ
ДЕП... 14

РУХЫ АСҚАҚ ЕЛДІҢ – КЕЛЕШЕГІ
КЕМЕЛ 16

ТАТУ ТІРЛІКТІҢ ЖЕМІСІ ДЕ ТӘТТІ 22

БІРЛІККЕ БАСТАР ҰЛЫ ТІЛ 28

МЕСТО ВСТРЕЧИ ДРУЗЕЙ 32

ЛЮБИМЫХ ОКОН НЕГАСИМЫЙ СВЕТ 36

«МИР НАД ВАМИ В РОДНОМ ВАШЕМ
КРАЕ...» 42

ЖЕТІМІН ЖЕБЕГЕН ХАЛЫҚПЫЗ 46

личность

КАПЕЛЬКИ СЧАСТЬЯ 50

МАРИЯ ВАНСВАНОВА: ЖИЗНЬ И
СУДЬБА 54

ЖҮРЕК ЖАРДЫ ӘҢГІМЕ 56

МЫСЛИ ВСЛУХ: О РОДИНЕ, О ЖИЗНИ,
О СЕБЕ 58

САД МОЕЙ МЕЧТЫ 60

хранители традиций

ҚАЗАҒЫМНЫҢ ДӘСТҮРЛЕРІ-АЙ! 62

ОРТАҚ ШАҢЫРАҚ АЯСЫНДА 66

многоликий мир

ГОРОД, ПОХОЖИЙ НА МЕЧТУ 72

ДОБРО ПОЖАЛОВАТЬ, ДРУЗЬЯ! 78

Достық – ең басты байлық

«*Б*іздің ортақ Отанымыз Қазақстанның қазіргідей қарыштап дамып отырғаны – елімізді мекендеуші барлық этностардың ынтымағы мен бірлігінің арқасы. Тәуелсіздігімізді тұғырлы ететін де, елімізді жаңа белестерге шығаратын да – біздің осы қоғамдық татулығымыз», – деп Елбасы Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаев атап көрсеткендей, достық – біздің ең үлкен байлығымыз, аса қастерлі құндылығымыз. Президентіміздің сындарлы саясатының нәтижесінде дүние жүзі Қазақстанды бүгінгі күні қоғамдық келісім мен бейбітшілік мекені деп біледі.

Тілі басқа болса да тілегі бір ұлт пен ұлыстарға құтты қоныс болған Жетісу өңірі де береке-бірлікті ту етіп келеді. Мұнда облыс орталығының төрінен Достық үйінің бой көтергеніне 5 жыл толды.

Бес жыл ішінде Достық үйі қаланың сәулеті келіскен сәнді ғимараты ғана емес, ең бастысы ынтымақтың ырысты бесігіне айналды. Оның төрінде түрлі этнос бас қосып, тілі мен салт-дәстүрін, өнері мен мәдениетін дамытып отыр. Мұнда қазыналы қариялар кеңесіп, кейінгі ұрпаққа жөн сілтейді. Асыл әжелер халқымыздың салт-дәстүрлерін түлетіп, жас өркенге ұлағат ұқтырады.

Жер жаннаты Жетісуды мекен еткен барлық этностардың тілін, мәдениеті мен салт-дәстүрлерін дамытуға өзіндік үлесін қосып жүрген барша азаматтардың еңбектеріне табыстар, істеріне сәттілік тілеймін.

Аңсар МҰСАХАНОВ,
Алматы облысының әкімі

Алматы облысының әкімі,
облыстық Қазақстан халқы Ассамблеясының төрағасы
А.Т. Мұсахановқа

Құрметті Аңсар Тұрсынханұлы!

Құрметті Достық үйінің ұжымы!

Сіздерді Алматы облысы Достық үйінің құрылуына 5 жыл толуымен құттықтаймыз!

Бірегей архитектуралық келбетімен ерекшеленетін облыстық Достық үйі аз уақыт ішінде аяғынан тік тұрып, еліміздегі ең бір таңдаулы мәдени-ақпараттық орталықтардың біріне айналды.

Мақсатына сай қазіргі заманғы технологиялармен толық жабдықталған зәулім Достық үйі құрылған сәттен бастап өңірде мекендейтін түрлі этностық топтардың салт-дәстүрлерін, тілін, мәдениетін, ұлттық шығармашылығы мен өнерін дамытуға лайықты қызмет етіп келеді.

Бүгінде берекелі шаңырақтың астында еліміздегі бейбітшілік пен келісімнің, этносаралық татулықтың алтын бесігіне айналған Қазақстан халқы Ассамблеясының өңірлік құрылымдары, этномәдени бірлестіктер жемісті жұмыс істеп келеді.

Достық үйінің ұжымы өзінің қажырлы еңбегінің арқасында этносаралық келісім мен достықты нығайту ісіне айтарлықтай үлес қосып, республика көлеміндегі үлгілі ұжымға айналды.

Елдің бірлігін бекемдеу жолында еңбек етіп келе жатқан Достық үйлерінің алдағы уақытта да атқарар міндеттері зор. Мемлекет басшысы Н.Назарбаев Ассамблеяның XX сессиясында Достық үйлерін өңірлердегі ассамблеялардың Қоғамдық келісім орталығы ретінде дамытуды тапсырған болатын. Алматы облысы осы міндеттерді орындауда да үлгі көрсетеді деген мол сенім білдіреміз.

Бүгінгі атаулы күні еңбектеріңізге алғыс білдіре отырып, сіздерге зор денсаулық, ырысты ынтымақ, берекелі бақыт тілейміз.

Тәуелсіз еліміздің өркендеуі жолында атқарған еңбектеріңіз жана берсін деген тілек білдіреміз.

Ералы ТОҒЖАНОВ,
Қазақстан халқы Ассамблеясы
Төрағасының орынбасары –
Хатшылық меңгерушісі

Құрметті жетісулықтар!

Астанадағы бейбітшілік пен келісім Сарайының жалғасындай болып, 2008 жылдың қараша айында Талдықорғанда тамаша Достық Үйі ерекше үлгіде, арнайы жобамен салынды.

Елбасымыз Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаевтың байыпты ұлтаралық саясатын қолдаған, өзгенің құқығына құрметпен қарайтын халқымыз бүкіл әлемге өзінің достығы айнымас, бірлігі мызғымас, ел бастайтын көсемі, сөз бастайтын шешені, ту көтерер ерлері бар іргелі де егеменді ел екенін дәлелдеді.

Қазақстандық даму үлгісін, жеткен жетістіктерімізді әлем мойындап отыр. Еліміздің еркіндігі мен тәуелсіздігі, азаматтарының құқықтық теңдігі – біздің басты құндылығымыз.

«Өткенді еске алу есейгендіктің белгісі» дегендей, тарихи жылдардың нәтижесіне бүгінгі жас ұрпақ куә болуда. Олар бабалар аңсаған Тәуелсіздіктің таңы арайлап атқан еркін заманда өмір сүріп келеді. Сондықтан да бүгінгі жастарды бақытты деп санаймын.

Талай алыптарды дүниеге әкелген топырағы киелі, Жетісу жеріндегі Достық үйінің шағын мерейлі датасы сіздерді тың серпілістерге жетелесін.

«Иесіне қарай үйі» деген елімізде даналық сөз бар. Біз қандай болсақ, Қазақстанның ертеңі де сондай болмақ. Еліміздің болашағы жастардың қолында. Өскелең ұрпақ халқымыздың бірлігі мен достығын одан әрі нығайта берсін.

Серік ҮМБЕТОВ,

ҚР Парламенті Мәжілісінің депутаты

Уважаемые коллеги! Дорогие друзья!

Искренне и сердечно поздравляю всех вас с замечательной датой – 5-летием с момента открытия Дома дружбы Ассамблеи народа Казахстана Алматинской области.

Горжусь тем, что в составе делегации Жамбылской области мне выпала честь принять участие в мероприятиях, связанных с открытием этого замечательного Дворца мира и единения. До сих пор помнятся яркие впечатления о грандиозности замысла и реально созданных условиях, обеспечивающих благоприятные условия для деятельности общественных объединений этнической направленности.

За этот сравнительно небольшой срок Дом дружбы обеспечил значительную активизацию деятельности этнокультурных объединений, единения средств и возможностей в достижении главной цели – реализации государственной национальной политики, политики мира и созидания, ставшей важнейшим гуманитарным ресурсом развития экономики нашего государства и общества в целом.

В этот знаменательный день примите мои искренние поздравления и добрые пожелания успехов в реализации новых, самых смелых планов по укреплению мира и согласия, единства народа в достижении грандиозных задач, определенных Стратегией «Казахстан-2050».

И пусть всегда на благодатной казахской земле, в нашем миролюбивом государстве, под шаныраком замечательного Дома дружбы всегда торжествует дух мира, добра и любви!

Надежда НЕСТЕРОВА,

депутат Мажилиса Парламента РК,
член Ассамблеи народа Казахстана

Уважаемый Аңсар Турсынханович!

От лица Ассоциации корейцев Казахстана поздравляю Ваш дружный коллектив, а также этнокультурные объединения Алматинской области с 5-летием со дня основания Дома дружбы в городе Талдыкорган!

Талдыкорганский Дом дружбы был открыт одним из первых в республике и с 2008 года является украшением и достопримечательностью областного центра! В Талдыкорганском Доме дружбы созданы все условия для продуктивной и комфортной деятельности 23 областных этнокультурных центров. Ваш дружный, сплоченный коллектив проделывает ежедневную работу, направленную на воспитание казахстанского патриотизма, укрепление межэтнического и межконфессионального согласия. Сегодня Дом дружбы сплачивает вокруг себя множество этносов, проживающих в многонациональном крае Жетысу, и является олицетворением дружбы между народами.

Желаю Вам дальнейших успехов, неувядающего оптимизма, высоких результатов в Вашей работе!

Роман КИМ,

президент Ассоциации корейцев Казахстана,
депутат Мажилиса Парламента РК

Каким ты именем назовешь свой дом – таким он и будет!

Дом. Как много смысла в этом слове! Первое, что приходит на ум – это *отчий дом*. И ощущение этого дома, тепло его очага, нежность материнских рук, забота старших, строгость отца, все это живет с нами, и мы его передаем из поколения в поколение – каждый как умеет. Это очень личное, твое, с тобой, и это греет душу.

Дом пионеров – познание мира и обретение друзей, развитие талантов, и гордость, что ты часть чего-то большого, нужного, что с тобой возьмется, для того чтобы в будущем иметь патриота своего отечества.

Дом молодежи – красота и сила, таланты и поклонники, чувства и ожидания, задор и дерзость, выбор пути и радость от первых побед и признаний, вперед!

Дом Дружбы – обитель единства духа и согласия.

Дом Дружбы – храм, в котором нет распри, и на самом деле каждый другому – брат.

Дом Дружбы – это институт народной дипломатии и в какой-то мере бренд, имеющий право на экспорт.

Дом Дружбы – мастерская по ремонту человеческих душ и пристань для ищущих.

Дом Дружбы – надежда для народа и опора для власти, если власть искренне служит народу.

В Казахстане много Домов дружбы, у каждого своя история и своя судьба, есть города, в которых их и вовсе нет (к сожалению), но каждый раз, посещая Дом дружбы в Талдыкоргане, понимаешь, что он является центром тяготения тех, кто считает Казахстан своей Родиной.

Ахмед МУРАДОВ,

депутат Мажилиса Парламента
Республики Казахстан,
сопредседатель Ассоциации «Вайнах»

Достық үйі – бірлік пен ынтымақтың ұясы

«**Ү**нінен, тілінен және дінінен айырылған халық жер бетінен жойылып кетеді», деген екен Әбу Насыр әл-Фараби бабамыз.

Президентіміз, Елбасы Н.Назарбаев Қазақстан халқы Ассамблеясының қай сессиясында болмасын, мемлекеттік тіл мәселесіне аса көңіл бөліп, осы бағытта жүйелі жұмыс жүргізу қажеттігі туралы тынбай айтып келеді.

Сондықтан, Қазақстан халқы Ассамблеясына артылған абыройлы міндет – ел ішінің татулығы мен бірлігін қамтамасыз ете отырып, оның негізгі кілті мен бірден-бір тетігі мемлекеттік тілдің қолдану аясын кеңейту. Қазір облыста 14 мемлекеттік тілді оқыту орталықтары жұмыс істеп жатыр. Оларда тілдерді оқып үйренуге ниет еткен әрбір тыңдаушыға қажетті жағдайлар жасалған. Бағдарлама міндеттерінің бірі – ағылшын және басқа да шет тілдерін оқып-үйрену. Бүгінгі күні облыста мемлекеттік тілді, сондай-ақ орыс және ағылшын тілдерін тиімді меңгеруде ең үздік, инновациялық әдістемеліктерді, тәжірибелік оқу-құралдарын, аудио-бейне материалдарын қолданудың тың бастамасы қолға алынып отыр. Біздің облыстағы Тілдер сарайы да Республикадағы бірден-бір ғимарат.

Достық үйінде мемлекеттік тілден басқа, этностардың ана тілін үйрену курстары, мысалы қытай, кәріс, шешен, татар тілдерін үйренуге мүмкіндік жасалған.

Алматы облысында 700-ден астам жалпы орта білім беретін мекеме болса, оның ішінде: ұйғыр тілінде оқытатын 11 таза ұйғыр және 46 аралас мектеп бар. Сонымен қатар, кәріс тілі Қаратал ауданында, әзірбайжан тілі Көксу ауданында, грек тілі Талғар ауданында, түрік тілі Еңбекшіқазақ және Қарасай аудандарында, дүнген тілі Панфилов ауданында, күрд тілі Еңбекшіқазақ ауданында оқытылады. Этномәдени орталықтар жанында ана тілін оқыту курстары жұмыс істейді: неміс тілі – Талдықорған қаласындағы «Видергебурт» бірлестігінде, кәріс тілі – «Себек иссыль» орталығында, орыс тілі мен әдебиеті – облыстық орыс орталығында үйретілуде.

Облыстық орыс орталығының барлық филиалдарында мемлекеттік тілді оқыту курстары белсенді жұмыс істеп келеді. Нәтижесінде, облысымызда қазақ тілінде сөйлейтін славян тектес жастар саны арта түсті.

Облыстағы өзекті мәселенің бірі – ұйғыр тілінде оқытын балалардың көпшілігінің ҰБТ тапсырудан сырт қалуы. Өйткені, ҰБТ мемлекеттік немесе орыс тілінде қабылданады. Осы мәселені шешу және этностардың өз тілдерін үйрену үшін жүйелі жұмыстар атқарылуда. Мысалы, республикалық «Бейбітшілік пен келісімнің жол картасы» акциясы аясында «Мемлекеттік тіл саясатын іске асырудағы Қазақстан халқы Ассамблеясының рөлі» тақырыбында «дөңгелек үстел» өткізіп, Алматы қаласындағы №153 мектеп-гимназиясының жағдайымен таныстық. 27 тамызда Алматы облысының Қазақстан халқы Ассамблеясы хатшылығының ұйымдастыруымен облыстық Достық үйінде «Билингвальды оқыту тәжірибесін тарату» тақырыбында облыстық семинар-кеңес өтті. Облыс мектептерінде Алматы қаласындағы №153 мектеп-гимназияның моделі бойынша жұмыс жүргізу ұсынысы қабылданды және осы бағытта мектептеріміз тәжірибе алмасуда.

Достық үйінің 5-жылдық мерейлі датасына толағай табыстармен келіп отырған Ассамблея ұжымына және барлық отандастарымызға еңбектері жемісті болсын дегім келеді. Ел игілігі үшін атқарып жүрген істеріңізге сәттілік тілеймін. Шаңырақтарыңызда әрқашанда бейбітшілік пен ауызбірлік, өзара сенім мен келісім, денсаулық пен бақыт болсын!

Серік МҰҚАНОВ,

Алматы облысы әкімінің орынбасары

*Мы – жетысуйцы – единый народ
Великой страны Казахстан,
Объединил под своим шаныраком,
Дом Дружбы судьбою нам дан.*

Наша замечательная Алматинская область – край семи рек – является одним из прекраснейших уголков благословенного Казахстана. И всегда была мечта создать в административном центре области Дом дружбы, где проводились бы торжественные мероприятия, конференции, семинары по обмену опытом, пропаганда культурного наследия народа Казахстана. И эта мечта сбылась!

Поздравляю всех сопричастных к работе Ассамблеи народа Казахстана Алматинской области с 5-летием Дома дружбы!

С особой теплотой хочется поблагодарить вдохновителя и организатора строительства этого уникального сооружения, не имеющего аналогов на всем Евразийском пространстве – Серика Абикеновича Умбетова, истинного друга Ассамблеи. Достоинно продолжает преемственность в руководстве областной Ассамблеей аким области Ансар Турсынханович Мусаханов. Ассамблея Алматинской области по праву является одной из лучших в республике по эффективности работы этнокультурных центров и воспитанию молодежи в духе казахстанского патриотизма. Секретариат областной Ассамблеи в лице Габита Турсынбай и Сауле Сурабалдиновой всю организационную и методическую работу исполняют вдохновенно и профессионально, со знанием дела объединяя и координируя деятельность этнокультурных центров.

Я – член Ассамблеи народа Казахстана со дня ее основания, ветеран Великой Отечественной войны. Побывал во многих странах мира, как во время войны, так и в послевоенный период. Видел жизнь народов разных стран, но могу с уверенностью сказать, что лучше нашего многонационального Казахстана нет нигде. И хотя я родом из Украины, но 54 года моей службы, работы и жизни в Казахстане, жизнь моей супруги, детей и внуков, дают мне право утверждать, что Казахстан – это моя Родина. Еліміз аман болсын!

Леонид ГИРШ,

Ветеран Великой Отечественной войны,
член Ассамблеи народа Казахстана,
председатель общества «Казахстан – Украина»,
почетный гражданин Алматинской области

Облыстық Ассамблеяның Достық Үйі жастардың отаншылдық сезімін арттыру, мемлекеттік тілдің қолданыс аясын кеңейту, этностардың өзіндік ерекшеліктері мен салт-дәстүрлерін сақтау, мақсатында өңірдегі барлық этномәдени орталықтармен нақты жұмыс атқаруда. Мемлекеттік тілге құрмет – оның негізін құрайтын халыққа құрмет екенін Қазақстанды Отаным деп білетін әрбір азамат біледі. Облыс әкімдігі таяу жылдар ішінде мектеп бітірушілердің 100 пайызы мемлекеттік тілді меңгеріп, орыс тілін және қазақстандық этнос өкілдерінің де тілдерін оқып үйренуі үшін қажетті іс-шаралар кешенін қарастырып, өңірлік Ассамблеяның 2020 жылға дейінгі даму Тұжырымдамасын жүзеге асыруға ықпал ететін болады.

Облыстық Достық Үйі бейбітшілік пен келісім алаңы. Бес жыл көп уақыт емес, ең бастысы – мақсат айқын. Сол игі мұратқа жету жолында Қазақстан халқы Ассамблеясының ұжымына зор жетістіктер тілеймін.

Бағдат ҚАРАПАЕВ,

Алматы облысы әкімінің аппарат басшысы

Татулық бесігі

Осыдан бес жыл бұрын Талдықорған қаласы тағы да бір сәулетті нысанмен толығып, Достық үйі бой көтерген болатын. Аты айтып тұрғандай бұл нысанға бас сұққан адам достықтың мекеніне кіргендей әсер алады. Бір шаңырақ астында бас қосқан этномәдени орталықтарының жұмысы қашанда қайнап жатады.

Расында әлемде қанша ел болса, сол елде қаншама ұлт өмір сүргенімен мемлекетті құраушы ұлт пен сол елде тірлік кешетін өзге ұлттар мен ұлыстардың емін-еркін өмір сүруіне керекті мүмкіндік тудырғандары санаулы ғана. Соның ішінде, іргесін жаңадан бекітіп жатқан жас Қазақстанның осындай қадамға баруы құптарлық іс.

Құшағы кең, пейілі дарқан қазақ халқының кеңпейілділігі осы өңірге көшіп келгендерге жылылық сыйлап, мейірім танытты. Олар осында ұрпақ өсіріп, келешегіне кемел бағыт түзеді. Тәуелсіз Қазақстанның жарқын шұғыласына бөленген олар тағы да Достық үйінде ұлттық мәдениетін дамытуға, тілін сақтап қалуға мүмкіндік алып отыр. Бұл екінің бірінің қолынан келмейтін жақсылық десек, қазақ халқының қадірі мен қасиетін ұғындыратын да белгі саналады.

Күн сайын кемелдене түскен құтты шаңырақ өзінің өзгеше тыныс, батыл ұстаным, жұртқа үлгі болар жаңалығымен татулықтың бесігін тербете беретініне сенімдімін. Осында жұмыс істейтін барлық адамға табыс тілеймін. Елбасының «Қазақстан – 2050» Стратегиясын жүзеге асыру жолындағы міндеттеріңізді абыроймен атқара беріңіздер.

Әбдіманап БЕКТҰРҒАНОВ,

І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университетінің ректоры

Дому дружбы Алматинской области исполнилось 5 лет. За этот период Дом дружбы превратился в мощный центр сосредоточения культурно-массовой работы.

Под эгидой АНК Алматинской области в Доме дружбы проводится множество мероприятий совместно с акиматом и представителями гражданского общества. Мне довелось участвовать как на торжественной церемонии открытия Дома дружбы в 2008 году, так и Круглом столе в 2012 году, предварившем открытие ассоциацией корейцев памятника благодарности казахскому народу в г.Уштобе. Это были незабываемые грандиозные мероприятия, имевшие большой отклик у населения. Ведь предназначением Дома дружбы является распространение среди граждан позитивного опыта, накопленного в сфере межнациональных отношений, как в целом в стране, так и непосредственно в Алматинской области.

С юбилеем вас! Пусть успешный старт первого пятилетия работы Дома дружбы станет гарантией его предстоящих крупных успехов в осуществлении мероприятий областной АНК по сохранению и упрочению стабильности в казахстанском обществе и формированию нового патриотизма в молодежной среде и населения. Ведь, говоря словами Президента нашей страны, председателя Ассамблеи народа Казахстана Нурсултана Назарбаева: «Новый казахстанский патриотизм – основа успеха нашего многонационального, многоконфессионального государства».

Гульнара АННАКУЛИЕВА,

член Совета АНК, председатель туркменского этнокультурного объединения

Прошло пять лет, как в административном центре Алматинской области в г. Талдыкоргане выросло изумительное здание, которое стало прекрасным подарком представителям всех этносов, проживающих в области. В нем выделены помещения для областных этнокультурных объединений и созданы все условия для проведения различных мероприятий. К услугам этнокультурных объединений здесь имеются залы, студия звукозаписи, мультимедийный центр и т.д. Умело подобранный состав сотрудников обеспечивает эффективную деятельность Дома дружбы.

За этот небольшой промежуток времени Дом дружбы стал признанным местом организации внутриэтнического и межэтнического общения, сохранения и развития культуры и традиций различных этнических групп. Мероприятия, проводимые здесь, доступны для представителей всех этносов, независимо от того, кто их проводит. Следует отметить и то, что сотрудники Дома дружбы работают рука об руку с Секретариатом АНК Алматинской области, что способствует повышению эффективности совместной деятельности. Уверен, что этот великолепный Дом дружбы еще много-много лет будет служить благородному делу – сохранению и укреплению межэтнического мира, согласия и толерантности.

Разрешите пожелать всем сотрудникам Дома дружбы дальнейших успехов в их деятельности, особо значимой в полиэтническом государстве.

Гриф ХАЙРУЛЛИН,
президент объединения юридических лиц
«Ассоциация татар и башкир Казахстана»

Еліміз сан ғасырдан бері көптеген этнос өкілдері үшін киелі мекен, құтты қоныс болып табылады. Бүгінгі таңда қасиетті Жетісу жерінде 100 ден астам этнос өкілдері бір мақсат, бір тілекпен тату-тәтті ғұмыр кешуде. Қазақ халқының қанына сіңген қонақжайлық, бауырмалдық, кеңпейілдік, мейірбандық секілді қасиеттері этносаралық қарым-қатынастың жақсарып, халық арасындағы достықты арттырып, бірлігіміздің нығаюына үлкен ықпал етіп отыр.

Достық үйі сәулеті жарасқан ғимарат қана емес, бір шаңырақта мәдениеті жарасқан бейбіт өмірді қамтамасыз ететін этномәдени ордаға айналды. Әр ұлттың орталығын өзінің қарамағында біріктіріп қана қоймай, олардың тілдері мен мәдени мұраларын сақтап қалуға барлық жағдайларды жасап отырған мәдениет ошағы болды.

«Байлықтан артық достық бар, достықтан артық байлық жоқ», – дейді халық даналығы. Біздің басты байлығымыз, елдің татулығы, бірлігі, төзімділігі. Достық үйінің «бірінші бесжылдығы» оның алдағы уақыттағы үлкен жеңістерінің кепілі болсын деймін.

Болашақта қазақстандық патриотизімді нығайтуға, ұлттық дәстүрлерге құрметпен қарауға, азаматтарды топтастыруға ықпал ететіндеріңізге сенімдімін және алдағы уақытта Қазақстанның жарқын болашағы жолында мәдениетін әспеттеп, өнерін асқақтатып көрсететіндеріңізге күмән жоқ. Еңбектеріңіздің өрісі еселене берсін!

Рахмет ЕСДАУЛЕТОВ,
Алматы облыстық мәдениет,
мұрағат және құжаттар басқармасының бастығы

Уважаемые коллеги!

Сердечно поздравляем вас с пятилетием со дня открытия вашего Дома дружбы – настоящего храма мира и стабильности в регионе. Он является одним из первых Домов дружбы республики, построенных по типовым проектам, располагает большой материально-технической базой и высококвалифицированными кадрами, настоящими патриотами, отдающими всю свою энергию, знания и энтузиазм во имя самого светлого, что есть на планете – укреплению дружбы на нашей священной казахстанской земле с вековыми добрыми традициями взаимопомощи и гостеприимства.

На богатых землях вашего региона нашли свой приют и кров многие гонимые судьбой люди разных национальностей — корейцы, чеченцы, немцы, азербайджанцы и другие. Всем сердцем восприняв казахскую культуру, обычаи и традиции, объединенные общей целью построения успешного, авторитетного во всем мире, конкурентноспособного государства, они трудятся во всех сферах экономической, политической и культурно-социальной жизни области.

В этом мы наглядно убедились во время посещения вашей области, мы были покорены вашим гостеприимством.

Как и все этносы страны, наши этнокультурные объединения выражают вам искреннюю признательность за то, что именно на вашей земле осуществлен проект установления скульптурного символа благодарности и признания казахам от всех репрессированных народов, в разные времена лихолетья оказавшихся на казахской земле.

Желаем вам неиссякаемого вдохновения, мощной творческой энергии, грандиозных достижений, новых креативных идей, направленных на укрепление общественного согласия и дружбы между народами, процветание нашей общей родины – Казахстана, укрепление его международного авторитета.

Эльдар ТОЛЕУБЕКОВ,
директор Восточно-Казахстанского Дома дружбы

Дом дружбы Ассамблеи народа Казахстана Алматинской области на сегодняшний день является не только местом проведения культурно-массовых мероприятий, он стал общим домом для всех этносов края Жетысу. Глядя на здание Дома Дружбы, которое построено по специальному проекту, восхищаешься его возвышенностью и неповторимой архитектурой.

О Доме дружбы я слышала давно, однако не знала, кто здесь работает и чем они занимаются. Мой первый визит сюда пришелся на тот момент, когда предо мной встал вопрос о поиске новой работы.

В преддверии 5-летнего юбилея Дома дружбы хочу от чистого сердца поздравить коллектив с этой знаменательной датой. Желаю Вам и вашим близким здоровья, счастья, благополучия, творческих успехов в работе, неиссякаемой энергии и сил для укрепления дружбы, мира и согласия в нашем благодатном крае.

Пусть над нашим шаныраком всегда будет чистое небо!

Индира АЛЬХАНОВА,
сотрудник фонда АНК

Поздравляю наш замечательный Дом дружбы с пятилетием! За пять лет существования Дом дружбы стал не только одной из архитектурных достопримечательностей города, но и местом встречи огромного числа людей в лице руководителей и представителей этнокультурных центров.

Дом дружбы – это место, где звучат песни всех этносов, проводятся национальные праздники и вырабатываются решения по сложным межнациональным вопросам. Дом дружбы является одной из основных площадок для реализации государственной национальной политики. Хочу пожелать всем сотрудникам этого светлого места – источника толерантности и созидания – творческих свершений, интересных и плодотворных идей, мудрости, зоркости, терпения и последовательности. Пусть каждый из вас помнит, что делает большое дело во благо людей, живущих на земле Семиречья. Оставайтесь полными энергии и жизнелюбия, бодрости духа и прекрасного настроения. Для нас вы – не только партнеры в реализации мероприятий и проектов городского, областного и республиканского масштабов. Для нас вы – друзья, соратники и наставники. Мы рады возможности быть частью большой, дружной семьи под крышей нашего «Дружного Дома».

Евгений ТИГАЙ,

руководитель молодежного движения корейцев Казахстана
г. Талдыкорган

Пальму первенства в открытии Дома дружбы оспаривают все: и Восточный Казахстан, и Северный, и Павлодарщина, и город Алматы... Но, пожалуй, такого здания, специально построенного для этих целей, красивого, добротного, с открытой дверью для всех желающих, как в Талдыкоргане, нет нигде. Пять лет тому назад наш журнал опубликовал первую статью о торжественном открытии этого Дома. Радости «жильцов» не было предела. И вот сегодня талдыкорганцы отмечают его первый юбилей. К знаменательным датам принято дарить подарки. Наш подарок – этот спецвыпуск журнала, на страницах которого отражена вся многогранная жизнь вашего региона, деятельность этнокультурных объединений, интервью с руководителями Алматинской области и города Талдыкоргана. Но самое главное – это ваши лица, удивительные, прекрасные лица людей, сердца которых открыты добру и дружбе. Сауле Сурабалдинова, вложившая душу в этот выпуск, уговаривала нас использовать каждый миллиметр журнальной площади для того, чтобы в нем поместились все фотографии – от акима области до охранника Дома дружбы. Но разве можно объять необъятное?! Алматинская область с ее прекрасными легендами, великолепными памятниками старины, живописными ущельями и величественными горами – гордость Казахстана. Но самое главное богатство региона – вы, ее жители: трудолюбивые, милосердные и доброжелательные. Это о вас и вашем чудном крае писала Ольга Берггольц в своих многочисленных произведениях о Семиречье.

С первым юбилеем, дорогие друзья! Храните таинство дружбы, как «песнь сердечную, подобную святыне»!

Зейнегуль СЕЙСЕНОВА,

главный редактор республиканского
журнала «Достык-Дружба»

Ли Владимир
Леонидович

Бузькин Александр
Александрович

Осман Асылы
Әліқызы

Молодцов Владимир
Геннадьевич

Асиев Шахисмаил
Ахметович

Хан Клара
Александровна

Тохтаунов
Рахимжан Имирович

Гаспарян Кнарик
Ерджаникович

Гасанов Маликшах
Шахмуратович

Криворучко Татьяна
Григорьевна

Ахметова Асия
Турсыновна

Идигов Атсалим
Саламович

Иорданиди Георгий
Константинович

Ибрагимов Хайрулла
Абдурахимович

ВЕЛИЧАЙШЕЕ ИЗ БЛАГ – УМЕНИЕ ДРУЖИТЬ

Дом Дружбы... Что значит он для нас?! Это не только поддержка и развитие родного языка, традиций, культуры, а нечто большее... Чем можно измерить взаимное понимание, терпимость, бережное восприятие духовных и культурных ценностей людей разных этносов, которые составляют глубинную суть общества, которая сформировала общие для всех идеалы и ценности?! На поверхности нашей каждодневной, кропотливой работы можно видеть только маленькую толику: выступления творческих коллективов, выставки прикладного народного искусства, особенности национальной кухни. Труд наш нельзя измерить, осязать или оценить на ощупь, как нельзя потрогать любовь, дружбу. Мы живём в мире, понимании и толерантности, в этом есть и наша доля участия, как граждан независимого Казахстана с активной жизненной позицией, Мы разные, но цели и идеалы у нас едины!

С юбилеем, наш общий дом – Дом дружбы и согласия, в котором так тепло и уютно всем нам!

Мамуч-оглы Али
Судейманович

Алимбердиева
Аида Бархатовна

Белик Наталья
Алексеевна

Исламов Рахман
Абдумуслимович

Чесноков Анатолий
Петрович

Шыныбаев Серикбол
Түлеутаевич

Мазова Людмила
Анатовна

Возчиков Игорь
Александрович

Кравченко Дарья
Алексеевна

Тилов Исмаил
Мухадинович

Порсева Елена
Петровна

Кулиев Сагиб

Путахиди Галина
Георгиевна

Цой Роберт
Викторович

АДАМЗАТТЫҢ БӘРІН СҮЙ, БАУЫРЫМ ДЕП...

Алматы облысы әкімінің
бірінші орынбасары
Амандық Ғаббасұлы
БАТАЛОВПЕН сұхбат

– Достық үйі Жетісудағы этнос өкілдерінің басын біріктірген достық пен келісімнің ортақ шаңырағына айналды. Оның құрылысының басында өзіңіз жүрдіңіз, қазіргі жұмысы да назарыңызда, көңілге түйген ойларыңызбен бөліссеңіз...

– Расында да, біздің Достық үйіміздей сәулеті келіскен ғимарат кемде-кем. Оны жобалау кезінде әртүрлі ұсыныстар қарастырылды. Этномәнерде де, «хайтек» немесе классикалық түрінде де тұрғызуға болатын еді. Меніңше, нақ осы қалпында, ерекше сәулетті таңдау арқылы қателескен жоқпыз деп айтуға болады. Достық үйінің бүгінгі келбеті арқылы Қазақстан халқы Ассамблеясының мәнін, оның

қызметінің маңыздылығын аша түстік деп ойлаймын. Әрқайсымыздың еркін кіріп, жемісті еңбек етуіне мүмкіндік беретін бір есіктің ашылғанын қаладық. Көздеген мақсатымызға да жеттік.

Рухани парасат пен ізгілік біздің халықты біріктіретін басты құндылықтардың бірі болуы тиіс деп ойлаймын. Этносаралық қатынастарды қалыптастыруда осы факторларға мән берген жөн. Ол әрине, тақыр жерде өсіп-өнбейді. Бұқараның санасын серпіп, жүректеріне сәуле түсуі үшін бірлесе атқарар жұмыстың ауқымы кең болуы керек. Осыдан бес жыл бұрын есігін айқара ашқан Достық үйі осы мақсатқа жұмыс істеп келеді. Осы үйдің қабырғасында тың ойлар, игі бастамалар дүниеге келіп, көпшілікке жетіп жатыр. Ынтымақпен, бейбіт қатар өмір сүрудің өзіндік ережесі болуы заңды. Халық даналығында, Абай тағлымында ынтымақ, ауызбіршілік ел бірлігінің негізі ретінде айтылады. Жетісу жерінде жасап жатқан халықтың ой-арманы, асыл мұраты ұштасуында облыстық Ассамблеясы хатшылығы мен Достық үйі ұжымының жұмысын ерекше атап өтуге болады.

Сәті келген сұхбатымызда бүкіл жетісулықтарды, барлық ұлт пен ұлыс өкілдерін Достық үйінің бой көтергеніне бес жыл толған мерекесімен құттықтағым келеді. Бірлігі жарасқан елдің алар асуы да биік болады, әрдайым биіктен көріне берсін.

– Елбасы өзінің Жолдауында «жаңа қазақстандық патриотизм» туралы айтты. Өскелең ұрпақтың бойында қазақстандық патриотизмге тәрбиелеудің басы не деп ойлайсыз?

– Елбасы «Қазақстан-2050» Стратегиясы: қалыптасқан

мемлекеттің жаңа саяси бағыты Жолдауында «жаңа қазақстандық патриотизм» – біздің көпұлтты және көпконфессиялы қоғамымыз табысының негізі деп көрсетті. Қоғамдық келісімді сақтауға және нығайтуға тиіспіз деп мақсатымызды айқындады. Бұл жастарға, балаларымыздың бойына тәрбие арқылы келеді.

Әр заманның үлгі алар аңыз-адамдары болады. Біздің буынның өкілдері де ұлы идеяларда өсіп, болашағымызға жол салдық. Қазіргі күнде кімді үлгі тұтып, кімдерге қарап бой түзейміз дегенде тосылмауымыз керек. Ондай жандар жанымызда жүр, ондай адамдар маңдай терімен жер байлығын жинап, ел дәулетінің тасуына тер төгіп жүр. Қарапайым еңбек адамы да өнеге болуға тиіс. Оқу-білімге құштар, озық ғылымды игеріп, жеті жұрттың тілін меңгеріп жатқан бүгінгі «болашақтың» жастарына қарап бүгінгі оқушы бойын түзеу керек.

Келешегіміздің кілтін ұстайтын жастарды тәуелсіз еліміздің қол жеткен табыстарымен жеңістерінің үлгісінде тәрбиелеу қажет.

Тек қана тәуелсіздік жылдары еліміз саясатта, экономикада, әлеуметтік салада өзгелерге өнеге болатындай дәрежеде алға дамыды. Қоғамның өзгеруіне сай, көптеген нәрселерге көзқарасымыз өзгерді. Жаңаша ойлауға бастайтын батыл қадамдар жасап, заман талабына қарай сана-сезім қалыптасты. Әлемдік қауымдастықты мойындатқан еліміздің бүгінгі келбеті, жарқын көкжиегі де өскелең ұрпақтың кеудесінде мақтаныш сезімін оятып, Отан алдындағы жауапкершілігін ұштауы керек.

Өткен тарихымызды зерделесек, ел басқарған тұлғалар, жер қорғаған батырлардың Отан үшін жан беріп, жан алысқан боздақтарды мақтан етіп, жасампаздық рухында тәрбиелеуіміз керек. Күні кеше ғана мемлекетіміздің туын асқақтатып, спорт додасында жүлделі болған жерлестеріміздің ерлігі сан жүректерде отансүйгіштік қасиетін оятты.

– Ұрпақтар ауысқан сайын құндылықтары да ауысады. Достық үйінде жағылған оттың шуағы көпшілік жүрегіне жануы үшін қандай жұмыстарға басымдық бересіздер? Тар жерде табысқан барлық ұлттардың арасы ажырамауы үшін не істеу қажет?

– 2012 жылы Қаратал ауданында депортацияға ұшыраған этностар ұрпақтары атынан «Қазақ халқына мың алғыс» ескерткіші ашылды. Қазақ жерінде өсіп-өнген этнос өкілдерінің өз өткен тарихына естелік ретінде де осы ескерткіш маңызды. Жылдар өткен сайын, ұрпақтар ауысып, қилы заман шежіресі, оның трагедиясы алыстап барады. Басқа қоғамда дүниеге келген жас буынның санасында басқаша сипат алуыда заңды болса керек. Әр этностың қазақ жеріне келу тарихы отбасында айтылып, сол бауырластық рухта тәрбиеленсе, көптеген сұрақтардың жауабын түгендер едік. Тарихымызды білу керек. Ел-жердің шежіресі, этностардың қоныс аударылуының себептерін білу, олардың мәдениеті мен дәстүрлерімен танысу арқылы бүгінгі тарихымызды жазамыз. Ортақ тарихымыз еліміз, жеріміз, туған тілімізді, мемлекет тілін білу арқылы халық болып топтасып алға озамыз.

Дайындаған Айгүл УАЙСОВА

РУХЫ АСҚАҚ ЕЛДІҢ – КЕЛЕШЕГІ КЕМЕЛ

«Өткен күннен алыс жоқ, келер күннен жақын жоқ» дейді халық даналығы. Әлемдік өркениет қатарында өзіндік орны бар, ата дәстүрі – салтын сақтаған, адами қарым – қатынастардың жоғарылығымен ерекшеленетін Қазақстан мемлекеті әр күн, әр апта өткен сайын нығайып келеді. Жаһандық даму үрдісіндегі көп этносты қоғамда тату тіршілік кешудің қазақстандық моделі атанған азды-көпті тәжірибеміз де бар.

Ғабит ТҰРСЫНБАЙҰЛЫ,
Алматы облыстық
Қазақстан халқы
Ассамблеясы төрағасының
орынбасары,
хатшылық меңгерушісі

Адам баласының табиғаты сол, белгілі бір уақыт аралығында, мейлі ол мерейлі дата болсын, жаңа жыл ма, әлде мүшел жасқа келсін, өткенді екшеп, көз жүгіртеді, болашағын болжап, бағдарын түзейді, асқақ арман-мұраттарға ұмтылады. Қоғам өмірі де солай, қашанда қарбаласқа толы, уақыт билігімен екпіндеп, алға ұмтылады. Осы үрдісте үйлесім тауып, жүйелі жоспармен жұмыс істеген адам да, қоғам да Ұлы көштен қалып қоймай, ілгері басады.

Республиканың шұрайлы өңірі – Алматы облысында жүзден астам этнос өкілдері өмір сүреді. Тұрғындардың жалпы саны екі миллионға (1 947 311 адам) жуық.

Үстіміздегі жылдың қараша айында Алматы облысының орталығы – Талдықорған қаласындағы Достық үйінің ашылғанына бес жыл толып отыр. Зейін қойып қараған жанға аз уақыт емес. Әр жылдың өзі – бір шежіре.

Қаланың, облысымыздың, тіпті еліміздің көлемінде болып жатқан игі істерге өзінше үн қосып, кейде бастамашы болып келе жатқан Достық үйі бүгінде бейбітшілік пен келісімнің алаңы, ел бірлігі үшін істеліп жатқан қызу тіршіліктің қырманы. Кейбіреулер айтқандай, ұлттық киімін киіп, сауық-сайран ұйымдастырып қана қоятын мекеме емес. Әрине, облыс аумағын мекендейтін жүзден астам этнос өкілдерінің басын біріктіріп, салт-дәстүрін сақтауға, мәдениетінің мәйегін татып, ана тілін ұмытпауға бірден-бір көмек беретін, жағдайын жасайтын мекеме болғандықтан, түрлі халықтық мерекелер, этномәдени ұжымдар осы шаңырақ астында бас қосады. Мемлекет қамқорлығын сезініп, киелі қазақ жеріндегі берілген мүмкіндікті пайдаланып келер күнге деген үміт-сенімі арта түседі.

Осы бес жыл ішінде болған маңызды шараларды тізбелеп айту мақсат емес. Дегенмен, облыс тұрғындары мен облыстық Ассамблея өмірінде елеулі із қалдырған аса маңызды оқиға – Достық үйіне Қазақстан Республикасының Президенті, Қазақстан халқы Ассамблеясының

Төрағасы, Елбасы Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаевтың келуі. Мәртебелі қонақтарды Достық үйінің ауласында бір топ ардагерлермен, Ассамблея мүшелерімен бірге күтіп алдық. Асқан ықыласпен қарттардың қолын алған Елбасы емен-жарқын жүздесуден соң Достық үйіне енді. Үш қабатты сәулетті ғимараттың ішкі тыныс-тіршілігімен танысты. Облыстық Ассамблеяның мүшелерімен пікірлесті. Тәуелсіз елдің, Қазақстан халқының санасын сілкініп, дүниетанымын әлемдік өркениет қатарының алдыңғы легіне шығару, осы арқылы ұлтымыздың рухын көтеру, өз өмірінің сапасын арттыруға бейімдеу жөнінде салмақты ойын айтты.

Елбасының қашанда жұмыс кестесі тығыз, уақыты тапшы. Әсіресе, ұшы-қиырсыз киелі отанымыздың аумақтарына барғанда. Достық үйіндегі кездесуге мәртебелі Президентіміз бір сағаттан астам уақытын бөліп, үлкен залға жиналған қауыммен еркін пікірлесті. Халықтың ынтымағы мен бірлігін сақтаудың маңызын жете түсінген Жетісу жұртшылығына разылығын білдірді. Өз кезегінде Достық үйінің жанындағы «Өрнек», «Назугум», «Туған тель», «Вайнах», «Ачимноуль», «Нахичеван» және тағы да басқа өнер ұжымдарының шағын концерттік бағдарламасын көрді. Кездесу барысында Елбасы тарапынан ұдайы бір жылылық лебі есіп, әкелік қамқорлық сезіліп тұрды. Жандары жадырап, көкірегі қуаттанған кездесуге қатысушылар Нұрсұлтан Әбішұлына шексіз алғыстарын жеткізіп жатты. Өйтпегенде ше, ата-бабалардың аңсаған арманы, тәуелсіз мемлекет болуымызда, Қазақстанды әлем танып, мойындауында тұңғыш Президентіміздің асқан ерлігі

мен тынымсыз еңбегінің, отанға деген шексіз таза сезімінің нәтижесіндегі орасан үлесі екені ақиқат. Халқымыздың осындай дана перзентімен Достық үйінде жолығу талай жастың арманына қанат берді, өміріне өшпестей сәулелі ізін қалдырды.

Іле ауданының орталығы Өтеген батыр кентіндегі славян этномәдени орталығының «Гжель» тобы Достық үйінің

сахнасында асқақ әуенді тербеле, тебірене қазақ тілінде шырқап тұр:

*«Малынған нұрға даланы
Мұраға бабам қалдырған.
Адамдық ақыл-сананы
Дарытып бойға қондырған.*

*Қастерлі әрбір сүйемі,
Қазақтың жері киелі.
Анамның тиген табаны,
Жерімді мәңгі сүйемін.*

*Өзені, көлі тау-тасы,
Етене жақын-тым ыстық.
Шалғынға жасыл аунашы,
Құшағын ашсын тыныштық.*

*Жаның да бір сәт жай табар,
Осындай жұмақ қайда бар?!
Қазақтың елі саялы,
Жаһанға жар сап айта бар!» – дейді өлең жолдары.*

Жүректен шыққан әуен жүректерге жетіп, залдағы жұрт қайырмасына қосыла күбірлейді. Өйткені, қастерлі қазақ жерінде:

*«Тәуелсіз елдің халқымыз,
Алуан түрлі қалпымыз.
Достықтың туын көтерген*

Жасампаз дәстүр-салтымыз» – деп жүректері бірге соғады.

Облысымызда 71 этномәдени бірлестік жұмыс істейді. Солардың 23-і облыстық деңгейде, Достық үйінде өздеріне тиесілі, заман талабына сай жабдықталған мекен-жайларында халық игілігі үшін қызмет етуде. Олар қоғамдық-маңызды шараларға белсене қатысуымен қатар, этностардың ұлттық мәдениетін, еліміздегі бейбітшілік пен келісімді нығайту бағытындағы игілікті істердің бастамашысы әрі ұйымдастырушысы болып келеді. Жыл бойына Қазақстан халқы Ассамблеясы аясында 200-ге жуық мәдени-көпшілік шаралар өтіп, оған 90 мыңнан астам адам қамтылады.

Бүгінде Достық үйі облыстық Ассамблеяның шын мәніндегі негізгі базасына айналып отыр. Облыс әкімі, облыстық Ассамблеяның төрағасы Аңсар Тұрсынханұлы Мұсаханов мемлекеттік ұлттық саясаттың Жетісу жерінде толық жүзеге асырылуына жіті көңіл бөліп, назарында ұстап қана қоймай, материалдық-техникалық базасын жетілдіруге мұқият қарайды. Достық үйінің шағын автобұсы, жеңіл автокөлігі, тіпті тереңнен бұрғыланған жеке су құбыры жүйесі де бар.

Қазақстан халқы Ассамблеясы құрамында Алматы облысынан 27 адам мүше болса, облыстық Ассамблеяның құрамы 102 адамнан тұрады. Олардың қатарында әр этностың беделді өкілдері, қоғамдық пікір туғыза алатын көшбасшы қайраткерлері тек облыс көлемінде ғана емес, республикаға танымал тұлғалар.

Мемлекеттік наградалар алған азаматтар да аз емес. Л.Гирш, А.Осман, В.Молодцов II дәрежелі «Достық» орденінің иегерлері болса, А. Бузыкин «Парасат» орденін алған, «Құрмет» орденімен – В. Ли, «Шапағат» медалімен – К. Хан, «Ерен еңбегі үшін» медалімен – Ш.Асиев, А.Ахметовалар марапатталған.

Өткен жылы облысымыздан тағы да 12 адам Ассамблеяның қоғамдық «Бірлік» алтын медалімен марапатталды. Облыстық Ассамблеяның сапалық құрамын оның қатарындағы 4 облыстың құрметті азаматы, 5 қала және аудандардың құрметті азаматтары толықтыра түседі.

Ассамблея хатшылығы жанынан құрылған «Ұлағат» ақсақалдар кеңесі, «Бірлік» жастар қауымдастығы, ғылыми-сараптық топ жыл сайын толығып, заман талабына сай жұмыс істейді. Мақсаты – қарттардың өмірлік тәжірибесі мен жастардың білімін, күш-қуатын

бір арнаға тоғыстыру. «Бірлік» жастар қауымдастығы арқылы этномәдени орталықтардың жастары қамтылады.

2013 жылы мемлекеттік ұлттық саясатты жергілікті жерлерде іске асыру мақсатында Қоғамдық келісім кеңестері құрылды. Олардың төрағалары болып аудан, қала, ауылдардың әкімдері сайланды. Қоғамдық келісім кеңестері этномәдени бірлестіктер, ішкі саясат, білім,

жастар ісі жөніндегі, дін істері бойынша басқармаларымен тығыз байланыста жұмыс жасайды.

Ассамблея әрдайым мәдениет мекемелерімен, кітапханалармен, мұрағаттар және мұражайлармен тығыз байланыста. Соның нәтижесінде Ассамблеяның қыруар іс-шарасына облысымыздың мыңдаған тұрғындары тікелей атсалысады. «Бейбітшілік пен келісімнің жол картасы» мега-жобасын ұйымдастыру, Қазақстанға депортацияланған халықтардың тарихын зерттеуге арналған конференциялар мен көрмелердің жұмысы жыл сайын жалғасып келеді.

Осыдан бес жыл бұрын облыстық Ассамблеяның ақпараттық бюллетеніне:

*Көз тоймайтын келбетіне қараса,
Достық Үйі бой көтерді тамаша.
Ұлт пен ұлыс өкілдері алуан
Қоныс еткен ынтымағы жараса.
Қазақстан – қасиетті жеріміз,
Бірлік туын көтереді еліміз! – деп жазған едім.*

Бүгін осы Достық туын көтерген қасиетті шаңырақтың игілігін халқымыз көріп отыр. Бұл шаңырақ – бейбітшілік пен келісімнің ордасы.

Жұртшылықты осы айтулы датамен құттықтай отырып, Қазақстан халқы Ассамблеясының даму стратегиясында белгіленген міндеттерін іске асыруда кең өріс, үлкен табыс тілеймін.

ТАТУ ТІРЛІКТІҢ ЖЕМІСІ ДЕ ТӘТТІ

Айгүл УАЙСОВА

«Үлкен иіліп тұрса, кіші үйіріліп тұрады», дейді Алматы облысы Ардагерлер ұйымының төрағасы Ардақ СЫДЫҚ. Облысымызда әртүрлі ұлыстар мен ұлттардың барлық өкілдері тұрып жатыр. Әр жылдары өзім қызмет еткен Қарасай, Еңбекші қазақ, Талғар аудандарында ешкімді бөліп-жармай қатар жүріп, қоян қолтық жұмыс істедік. Орыссың, ұйғырсың деп бөлген емеспіз. Әркімді қабілетіне қарай бағалап, адамшылығына қарай құрметтедік. Тату тірліктің жемісі де тәтті. Әсіресе, оны тоқсаныншы жылдардың қиыншылық жылдары ерекше сезіндік. Аумалы-төкпелі, экономикалық байланыстардың ыдырап, елдің басында түскен қиыншылықтарда адам мен адамның арақатынасының сыналған кезі болды. Тірлік болғасын қуаныш та, қайғы да қатар жүреді. Қысылған сәтте көмек қолын созатын да ең жақыны – еңбек ұжымы, сыйлас достары болса керек. Қазаны бірге көтеріп, тойды да бірге өткізуге тырыстық. Өмірдің қазаны бәрімізді жақындастырып жіберді. Ол кезде ассамблея дегенді білмедік. Бірақ қатар жүрген азаматпен сыйласу, қол ұшын беру басты ережеміз де, тәртібіміз де еді. Кейін түрлі мәдени орталықтар құрылып, бас-басына отау тігіп жатқандарына да қуанышты болдық. Өз тілін, мәдениетін білмек болған талпынысын қолдадық.

Қазіргі қызметім Алматы облысы Ардагерлер кеңесінің төрағасымын. Тікелей міндетіміз алдыңғы буын өкілдері, зейнеткерлердің хал-жағдайын жасап, тұрмысын түзету болып табылады. Сонымен қатар жастардың тәрбиесі біздің басты назарымызда. Осы мақсатта «Ата-баба дәстүрі ұрпаққа аманат» деген тақырыппен тәрбие жұмыстарын жүргізуді қолға алдық. Білім ордаларында болып, оқушылармен әңгімелесіп, ашық сабақтар өткізіп жүрміз. Жыл сайын ауданаралық жарыстардан озып шыққан, тәлімі озық орта мектептердің тәжірибесін насихаттап, үздіктерді марапаттап жүрміз. Өзге ұлт баларының ортасында қазақ елінің дәстүрін қаншалықты білгенін байқайтын сайыстарды да ұйымдастырамыз. Жастардың білмегенін үйретіп, білмегенді көрсетіп, жөн сілтейтін үлкендік міндетіміз. Бір бірінің тілі мен мәдениеті, салт-дәстүрімен таныс болған бала әдептен озбайды. Өзінің мұрасымен салыстыра отырып, өзге мәдениетті қабылдауда тәрбиенің бір түрі. Елдің жайын етене білген адамның сол елге жақын болып, бүйрегі бұрып тұратын болады. Бұл да бір-біріне жақындастырудың бір шарты.

Ақсақалдар кеңесі осы міндетті мойнына алғалы, ол республика көлемінде қолдау тауып, басқа облыс орталықтары біздің әдістемелерді үлгіге алып жатқан жайы бар.

Алматы облыстық Қазақстан халқы Асамблеясы жанынан құрылған «Ұлағат» ақсақалдар кеңесінің қызметі ерекше. Қоғамда орын алуы мүмкін әлеуметтік қарама-қайшылықтарды шешу, аймақтағы туындауы

ықтимал ішкі кездейсоқ жағдайлар мен ахуалды болжау, оны бейтараптандыру бағытында Ассамблея хатшылығының басты кеңесшісі – «Ұлағат» ақсақалдар кеңесі. Оның шешімі ұсыныстық сипатта беріледі. Кеңестің ұрпақтар байланысын жалғастыруда, өскелең ұрпақты азаматтық бірлік, жоғары адамгершілік пен елжандылық, Қазақстанға деген сүйіспеншілік

рухында тәрбиелеуде міндеті зор. Аталмыш ұжым негізінен бұрынғы ұлттық мәдени орталықтардың төрағалары мен ел алдында беделі бар ақсақалдардан тұрады.

Кеңестің төрайымы Светлана Гаитова түрлі қызмет атқарып, әрдайым халық алдында жүрген адам. Зейнетке шыққан соң да қоғамдық жұмыстардан қолын үзбей, қайнаған өмірдің ортасында табылды.

Өмірден көргені мен түйгені көп Светлана ГАИТОВА өзі туралы былай дейді: «Мен сан ғасырлық тарихы, өзіне тән дәстүрі салты бар ұйғыр халқының өкілімін. Өз ұлтымның мәдени мұрасын біліп, өз тілімде сөйлей аламын. Қандай шаруамен айналысам десем де кедергі көріп отырған жоқпын. Тең құқықтымыз, жағдайымыз жақсы. Алайда құрғақ қасық ауыз жыртады дегеннің керін келтірмей, енді біз «Қазақ жақсы, қазақ қонақжай» деген сөздерді құр айта бермей, өз құрметімізді ісімізбен көрсететін уақыт жетті. Мемлекет құрушы қазақ халқының өркендеуі арқылы өз бақытымызды толыққанды сезінеміз.

Елбасы Нұрсұлтан Назарбаев Ассамблеяның сессиясында: «Біз жеріміздегі бейбітшілік пен келісімге үйреніп кеткеніміз соншама, оны күнделікті жұтып жүрген ауа сияқты аңғармайтын болғанбыз» деген еді. Расында да, шет елде татулықты «қазақстандық керемет» деп қабылдайды. Бірақ солай екен деп біз жайбарақаттыққа, мардымсуға жол бермеуіміз керек. Бір нәрсе айтпас бұрын, немесе бір әрекет жасар алдында бұл қылығым ортақ Отанымыздың мүддесіне сай келді ме, ұлтаралық достық пен татулыққа кесірін тигізбейді ме деп ойланып алғанымыз дұрыс сияқты.

Қазақта «Үй ішінен үй тікпес болар» деген мәтел бар. Сол айтқандай, баршамыз жеке «ұлттық пәтерге» бөлінуді ойламай, ортақ Отанымыздың болашағына алаңдауымыз керек. Ағаш тамырсыз болмайды. Егер ұрпақтар арасында татулық үзілсе, онда мемлекеттің болашағы бұлыңғыр. Бұл жерде мен, әже және «Ұлағат» ақсақалдар кеңесінің төрайымы ретінде аға ұрпақ өкілдерін баларды отансүйгіштікке, достық пен татулыққа тәрбиелеуге, ұлтаралық келісімді ана сүтімен бойға сіңіруге шақырар едім».

ҚАЗАҚТЫҢ ТОПЫРАҒЫНДА ІЗІ ҚАЛҒАН

Қазақтың бір баласындай болған, поляктардың алғаш рет Жетісуға келген кезі он сегізінші ғасырлардан басталады. Өз жерінен қуғындалып келген поляктарды мұнда жазасын өтеуге жер аударылған болатын. Озық ойлы азаматтарды осы жердің этнографиясы, салт дәстүрлері қызықтырды. Сол кездің романтик ақыны Густав Зелински поэма жазған екен. Бұл поэмада еуропалықтар үшін таңғаларлық қазақ халқының өмір салтын, олардың табиғатпен және өздерінің ғасырлар бойы заңдарымен, оның ішінде өмір сүрген, еркін де асқақ халықты сипаттайды, - дейді «Ұлағат» ақсақалдар кеңесінің мүшесі поляк халқының өкілі Деонизия БЕЛЯВСКАЯ. Менің осы жерде туылмағаным болмаса, өзімді осы ұлттың бір

бөлшегіндей сезінемін. Мұндай адалдық біздің халықтың қанында болса керек. Тағы да тарихты зерделесек, өткен ғасырларда қазақ жерінде болып кеткен Кароль Любич Хоецки қазақтар орналасқан кеңістіктің жалпы географиялық көрінісін берген алғашқы поляк мемуаршысы болды. Жетісудағы алғашқы дәріхананы Верныйда 1882 жылы поляк провизоры Юзеф Сенчиковски ашқан. Оның үйінде фармацевтік зертхана орналасатын, кейін ол осындағы алғашқы фармацевтік фабрикаға айналды. 1865 жылы Париждің таңғаларлық мәдени оқиғасының бірі Бронислав Залесскийдің «Қырғыз даласындағы өмір» альбомы болыпты. Қазақ халқының мың әнін жазып ұрпаққа қалдырған Александр Затаевичтің қазақ мәдениеті алдындағы еңбегі өлшеусіз бағаланады. Ол «Бұл жұмыста халық жанының жарқын үнімен ішкі үйлесімдіксіз ештеңе істеуге болмас еді, және осының арқасында, мен сырттан келген кезде, дана және талантты қазақ халқын біржолата жақсы көріп кеттім» деп жазады. Менің де бұған қосып айтарым, мұндай халықты құрметтемеу мүмкін емес».

ДОСТЫҚ ПЕН БІРЛІКТІҢ ТАМЫРЫ БІР

ЛЮ Лидия Николаевна «Күміс тамыр» Қытай этномәдени орталығының өкілі. Қазақстандағы қытай мәдениетінің бір мүйісін көргіңіз келсе, онда «Достық үйіне» барыңыз деуге болады. Мұнда осы елге тән ерекше мәнерде жасалған түрлі бұйымдарды, сыйкәделерді көруге болады. Әрине, ескерткіштердің ең мәндісі – фотосуреттер. Мұнда әртүрлі мерекелерде, қалалық деңгейде өткен фестивальдарда түсірілген суреттер. Өзге де этнос мүшелеріндей қытай мәдени орталығының да қытай тілін, мәдениетін үйренем дегендерге есігі ашық. Бізге қазір жұмысымызды өткізуге өте қолайлы. Барлық жағдайлар жасалған. Достық үйі тек біздің орталықты немесе басқа да этномәдени бірлестіктердің жұмысының ортасында болып, барлық шараларға бірдей ат салысуға аса қолайлы. Және бұл ұлттар мен ұлыстар арасындағы достық пен бірлікті нығайту ісінде өте тиімді екенін дәлелдеді. Тағы бір айтатын нәрсе, бұл Достық үйінің қызметкерлері, облыстық Қазақстан халқы Ассамблеясының қызметкерлерінің біліктігі мен жоғары ұйымдастырушылық қабілетін бас айтар едім. Себебі, кез келген істің басында осындай мамандар жүрмесе алға қойған мақсаттарымыз қаншалықты игі болса да өз деңгейінде атқарылмас па еді?!

БІРЛІГІ ЖАРАСҚАН ЕЛМІЗ

1999 жылы татар-башқұрт этностарының бір топ өкілдері бірлесіп, мәдени орталығы құрылған болатын. Оның негізгі міндеттері: ана тілін, халық мәдениетін үйрену, мәдени іс-шараларға этнос-өкілдерін араластыру, халықтың мәдени мұрасын игеріп, өзін-өзі тану сияқты міндеттер қойылды. Бұл этнос өкілдері облыстағы татар мәдениетін жаңғырумен қатар, екі ел арасындағы ынтымақты нығайтуға ат салысуда. Орталықтың жұмысы барынша кеңейді. Алматыдағы «Фикер» ақпараттық бюллетені шығарыла бастады. Онда танымал этностың белгілі өкілдері туралы материалдар, орталықтың атқарған жұмыстары туралы жарияланып тұрды. Тарихи отанынан шалғай тұрып жатқан диаспораға қажетті әдебиеттер шығарылды. «Татар тарихы», «Башқұрт халқының тарихы мен мәдениеті очерктері» сияқты кітаптар осының дәлелі.

Орталықтың төрағасы Гриф ХАЙРУЛЛИН – Қазақстан халқы ассамблеясының мүшесі, халықаралық ақпараттандыру академиясының академигі, халықаралық акмеология ғылымдарының академигі, педагогика ғылымдарының докторы. Абай атындағы педагогикалық институттың педагогика кафедрасының профессоры. Еңбек жолын Башқұртстанда ауыл мектебінің мұғалімі болып бастаған Гриф Хайруллин 1976 жылы Алматыға көшіп келіп, көп жылдар білім беру саласында қызмет атқарады. Ол екі жүзден астам ғылыми еңбектердің авторы, осы салада отыздан астам кітап жазған ғалым. – Республика аймағында этностық топтардың жұмысын біріктіріп отырған Достық үйлері жұмыс істейді. Олар көп функционалды ресурстық орталықтарға айналды. Бұл алдымен бәріміз кездесетін

орын. Онда барлық қызметімізді үйлестіретін барлық жағдайлар жасалған. Ассамблея ісінде ғылыми тұрғыдан зерттеу зерделеу ісі жолға қойылған. 2009 жылы құрылған ҚХА-ның ғылыми-сараптамалық кеңесінің құрамында 43 ғалымдар мен қоғамдық бірлестіктердің басшылары бар, олардың 25-і ғылым докторлары, 14-і ғылым кандидаттары екен. Этноұлттық саясатты ғылыми-аналитикалық сүйемелдеу жағынан құрылған кеңестің ісіне араласамыз. Ассамблеяның негізгі міндеттеріне этносаралық қатынастар саласында мемлекеттік органдармен және азаматтық қоғам институттарымен тиімді өзара іс-қимылды қамтамасыз ету, қоғамда этносаралық келісімді және толеранттылықты одан әрі нығайту үшін қолайлы жағдайлар жасау жатады. Этномәдени орталықтардың жетекшілері, Қазақстан халқы Ассамблеясы хатшылық және Достық үйінің барлық қызметкерлері осы мақсатта бір жаңадан бас, бір жеңнен қол шығарып дегендей қызмет атқарып жатырмыз. Өйткені бірлігі мықты елдің берекелі болашағы бар екені мәлім, дейді Гриф Хайруллин.

ЛИ Борис Васильевич,
председатель Совета старейшин
корейцев Алматинской области

ДЕКПО – КОРЕЙСКОЕ ШЕЖИРЕ

– Недавно я прочитала вашу книгу «Познай богатство корейских традиций», и мне намного ближе стал ваш народ...

– Помню, моя теща Ким Исун, 1912 года рождения, перед смертью в 1989 году сама на бумаге написала текст «менжон». Это своеобразный паспорт, который после смерти пишут на красном полотне. Она с горечью говорила, что когда их поколение уйдет из жизни, то с ними уйдут все обычаи и обряды. Она была по-своему права, ведь мы выросли в русскоязычной среде.

Ее слова глубоко проникли в мою душу, и я пообещал себе, что обязательно постараюсь восстановить и передать своим потомкам знания наших народных традиций. Сам я принялся за изучение корейского языка в возрасте 59 лет. Понял, что язык – это часть культуры народа, а начинать ее возрождение надо с себя.

– У нас в Казахстане корейцев именуют «Корё сарам» ...

– Название «Корея» появилась с легкой руки европейцев, проникших на эту территорию еще во времена Корё. Сами же корейцы свои государства официально называют по-другому: северные – «Чосон», южные – «Хангук». Наши фамилии обычно односложные, причем они всегда пишутся перед именем. Часть корейцев бывшего СССР носят вполне обычные корейские фамилии – Ким, Пак, Ли и т.д. А другая часть носит фамилии с суффиксом «гай»: Тягай, Огай, Лигай. Фонетически русский и корейский языки сильно отличаются друг от друга. В свое время корейские фамилии записывали так, как произносили их работавшие с ними переводчики. Это привело к тому, что многие фамилии были искажены. Например: Кан должно писаться как Ганг, Мен-Мёонг, Пан-Банг, Шин-Син, Тян-Дянг, Угай-У, Тхай-Тхэ. Всего в мире насчитывается чуть меньше трехсот корейских фамилий.

– А определить кровное родство между корейцами по одной лишь фамилии возможно?

– Вы правы, вот почему корейцам так важно знать бон (пон, пой) при знакомстве. Боны показывают отношение однофамильцев: родственники они или нет. У нас браки между молодыми, носящими одинаковую фамилию, допустимы, но только в том случае, если у них разный бон. Причем «бон» передается только по мужской линии. В Корее до сих пор почти каждая семья хранит так называемую «Дёкпо» – книгу родословной, где отражено генеалогическое древо этой семьи. Я неоднократно встречал и в корейских семьях Казахстана книгу «Дёкпо», где отмечались предки до 5-го и даже 7-го колена, а некоторые вели родословную со времен династии Чосон.

– Некоторые ваши обряды и обычаи похожи на наши, казахские...

– У нас много общего. К примеру, у корейцев есть так называемые «запреты», по-вашему «тиым». Нельзя лежать, когда старший вкушает пищу. За столом нельзя брать ложку раньше старшего. Нельзя курить в их присутствии. Подавать что-либо или принимать от старшего по возрасту что угодно можно лишь двумя руками. Уезжающему дают наставления, советы (бата), помогают деньгами или вещами. Также есть обряд «бантох» – для снятия сглаза, порчи, заклятия (ушыктау). И щедрое гостеприимство – тоже наша традиция, похожая на казахские обычаи встречать гостей.

БІРЛІККЕ БАСТАР ҰЛЫ ТІЛ

Гүлбақыт КАСЕНОВА,
Алматы облысының
тілдерді дамыту
басқармасының бөлім
басшысы

Тіл мен Тәуелсіздік – егіз ұғым. Тіл – тәуелсіздігіміздің қуатты құралы, елдігіміз бен бірлігіміздің туы. Еліміз тәуелсіздік алғалы бері жүргізіліп келе жатқан тіл саясатының арқасында мемлекеттік тіліміз бүгінде ұлттық руханиятымыздың өзегіне айналды.

Алматы облысының тілдерді дамыту жөніндегі басқармасы мемлекеттік тіліміздің дамуына көңіл бөліп, осы бағыттағы жұмыстарды жүйелі түрде жүргізіп келеді.

«Қазақстан Республикасында тілдерді дамыту мен қолданудың 2011-2020 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасына сәйкес тілге байланысты атқарылатын іс-шаралардың қатары мол.

Мемлекеттік тілдің ағымдағы өзекті мәселелерін шешу, қазақ тілінің қолданыс аясын кеңейтуге күш салу, ісқағаздарының мемлекеттік тілде жүргізілуіне баса мән беру, ономастика саласына, қазақ тілінде әзірленетін жарнамалардың сапасына көңіл бөлу, мемлекеттік қызметшілердің, әртүрлі әлеуметтік топтағы

азаматтардың мемлекеттік тілді үйренуіне жағдай жасау және т.б. маңызды шаралар бүгінгі таңда облыс әкімдігінің қолдауымен жүзеге асырылуда.

Елбасымыз Қазақстан халқы Ассамблеясының 15-ші сессиясында мемлекеттік тіл — халық бірлігінің негізгі факторы екендігін атап көрсетті. Тіл барлық кезеңде ұлттық идеяның басты діңгегі және мемлекеттік идеологияның негізгі іргетасы саналады. Тіл арқылы тілдесе де, бірлесе де аламыз.

Тіл саясатын жүзеге асыру жөніндегі міндеттерді орындау мақсатында азаматтардың мемлекеттік тілді еркін және тегін меңгеруіне қажетті барлық ұйымдастырушылық, материалдық-техникалық жағдайларды жасау шаралары облысымызда жүйелі түрде атқарылуда.

Үстіміздегі жылы Алматы облысының тілдерді дамыту жөніндегі басқармасының ұйымдастыруымен мемлекеттік тілді насихаттау мақсатында 2 облыстық жиын, «Тіл – барлық білімнің кілті», «Тіл шебері», «Мемлекеттік тіл және бұқаралық ақпарат құралдары» облыстық байқаулары, жазба ақындардың «Поэзия, менімен егіз бе едің?» республикалық байқауы, Абай оқулары, «Тіл дарын – 2013» олимпиадасы, «Тіл – таулық тірегі» форумы, Көркемсөз оқу шеберлерінің О. Бөкей атындағы облыстық байқауы, «Өңірдегі ономастикалық атауларды реттеу мәселелері» атты облыстық семинар-кеңес, «Ұлттық ономастика және мемлекеттік мүдде» атты облыстық ғылыми-практикалық конференциясы, «Асыл сөз» зияткерлік телебайқауы өткізілді.

Жыл сайын тамыз – қыркүйек айлары аралығында Қазақстан халқы тілдері айлығы жарияланады.

Айлық аясында әр аудан, қалаларда Тіл фестивалі ұйымдастырылады. Биыл мемлекеттік тілді насихаттайтын шараларға облыс бойынша 11 мыңнан аса адам қамтылып, 600-ге жуық өзге ұлт өкілдері ерекше белсенділік танытты. Тіл фестивалінің «Тіл – татулық тірегі» номинациясында ұлттар достығы мен бірлігі, өзге ұлт өкілдерінің дәстүрі, тілі, ән-жыры тамаша өрнек тапты.

Бұл мемлекеттік тілдің мерейі үстем, мәртебесі биік екендігін, мемлекеттік тілді меңгерген басқа ұлт өкілдерінің саны мен сапалық деңгейінің артқанын байқатты.

Облыстық тілдерді дамыту жөніндегі басқармасы Алматы облыстық Қазақстан халқы Ассамблеясымен қоян-қолтық жұмыс істеп келеміз. Себебі, мемлекеттік тілдің мәртебесін көтерудегі мақсатымыз бір, мұратымыз айқын істерден көрініс тауып отырады.

«Бейбітшілік және келісімнің жол картасы» республикалық акциясы аясында Тіл сарайында мемлекеттік тіл мәселесіне байланысты дөңгелек үстел өтті. Аталған шараға Жамбыл облысының делегациясы, облыстық Қазақстан халқы Ассамблеясы хатшылығының мүшелері, облыстық тілдерді дамыту жөніндегі басқармасының, «Тіл» оқу-әдістемелік орталығы қызметкерлері, мемлекеттік тілді оқыту курсына дәріс алып жүрген өзге ұлт өкілдері қатысты.

Мемлекеттік тіл мүддесінен туындайтын баяндамалар оқылып, қазақ тілін меңгерген өзге ұлт өкілдері жастары өз ойларын жеткізді.

Жыл сайын «Тіл – таулық тірегі» облыстық форумы өткізіліп тұрады. Форум барысында облыстағы мемлекеттік тілді меңгерген өзге ұлт өкілдерінің 18-25 жас аралығындағы ұл-қыздары бас қосып, пікір алмасып, білімі мен өнерлерін ортаға салады.

Үстіміздегі жылдың 22 тамызында «жүзі басқа болса да, жүрегі бір, түрі басқа болса да, тілегі бір» жалындағын жастар өз жүректерімен Тіл сарайы мен Достық үйінің арасындағы алтын көпір арқылы, олардың тыныс-тіршілігімен танысты. Басқосуда өзге ұлт өкілдерінің жастары облыстық тілдерді дамыту жөніндегі басқармасының басшысы

Тәңірберген Қасымақынұлы мен Алматы облыстық Қазақстан халқы Ассамблеясы хатшылығының меңгерушісі Ғабит Тұрсынбайдың ойларын тыңдап, келешекке қадам басу жолдарында ағаларының парасатты пікірлерінен сабақ алды. Ана тіліміздің айбынын асыруда өз біліктіліктерін таныта алатындарына көз жеткізді.

Жетісулықтар бүгінгі таңда қандай этникалық топқа жататындығына қарамастан, қазақ тілі мен мәдениетіне оның мемлекеттік қызметінің сақталуы мен нығаюының маңыздылығына көңіл бөлуде. Сондай-ақ соңғы жылдары қазақ мектептері мен қазақ бала бақшаларының саны артты. Азаматтардың қазақ тілін игеру деңгейіне қарай мемлекеттік тілді кезең-кезеңімен енгізу біртіндеп жүзеге асырылуда. Қоғамда, әсіресе, мемлекеттік қолдау мүмкіндігі жоғары салаларда қазақ тілінің қолданыс аясы едәуір кеңейіп келе жатыр деп айтуға толық негіз бар.

Өңірдегі мемлекеттік тілді халық арасында кең көлемде насихаттау шаралары бұқаралық ақпарат құралдары арқылы да жүргізіледі. БАҚ-тың шығармашылық әлеуеті арқылы қоғамда мемлекеттік тілді қолдануды насихаттау мақсатындағы айдарлар, балалар мен жастарға арналған танымдық сипаттағы жобалар, телебағдарламалар ұйымдастыру жұмысы атқарылуда.

«Жетісу» телеарнасында берілетін «Асыл сөз», «Замана», «Ой түбінде жатқан сөз», «Өнегелі өмір», «Сырсандық» бағдарламалары мемлекеттік тілде жүргізіліп, тілімізді дамытуға үлес қосуда.

Мемлекеттік тіл – ұлттық болмысымыз бен руханиятымыздың, тәуелсіздігіміздің басты тірегі.

Елбасымыз «Тіл мәртебесі ұлттың ұлылығын, халықтың тарихтағы орнын белгілейді. Сондықтан әр жас мемлекет тілінің тәуелсіздігін күн тәртібіне қояды» деген болатын.

Еліміз егемендік алғалы ана тіліміз мемлекеттік мәртебеге ие болып, қолданыс өрісі кеңейді. Белгілі бір тілдің мемлекеттік мәртебеге ие болуы оңай бола қалатын іс емес. Себебі ол тіл сол мемлекеттің иесі болып отырған халықтың мүддесінен шығып, барлық саладағы мұқтаждықты өтей алатын дәрежеде болуы шарт. Яғни, ол өнер, әдебиет, мәдениет, баспасөз, радио, теледидар, дипломатиялық қарым-қатынас, ғылым, өндіріс, ресми ісқағаздар, т.б. салаларға дейін қызмет ететін қоғамның қажетті құралына айналуы керек. Тілдерді дамыту – еліміздегі мемлекеттік саясаттың аса маңызды бағыттарының бірі.

«Ана тілі – халық болып жасалғаннан бері жан дүниесінің айнасы, өсіп-өніп, түрлене беретін мәңгі құламайтын бәйтерегі» деп Жүсіпбек Аймауытов айтқандай, туған тілімізді құрметтеуде, оның салтанат құруы жолындағы Достық үйінің алар орны ерекше.

Тіл тағдыры – ел тағдыры. Мемлекеттік тілдің мәртебесіне лайық дәрежедегі меңгеру деңгейін кеңейту, функционалдық маңызын көтеруде Достық үйінде береке мен бірлікті ту еткен этномәдени орталықтардың орны ерекше.

Тіл, білім мәселелері, оның ішінде мемлекеттік тіл – қазақ тілінің мәртебесін көтеру жөнінде айтылған пікірлер тәуелсіздік алғаннан бері жан-жақты көтерілді. Оның себебі неде? Тіл – мемлекеттің символы. Тіл – біздің түп-тамырымыз, оны ұрпақтан-ұрпаққа жеткізуші, ғасырлар бойы сақтаушы. Тіл сақталса, ұлт бар.

МЕСТО ВСТРЕЧИ ДРУЗЕЙ

Дом дружбы не просто Дом, а символ. Именно здесь зарождаются красивые идеи, претворяются в жизнь мечты наших детей, планы взрослых. Всем этнокультурным центрам в Доме дружбы предоставлены офисы, работают конференц и актовый залы, студия звукозаписи, три хореографических зала, мультимедийный кабинет, центр изучения языков, кафе.

Жанат САДЕКОВ,
директор Дома Дружбы

Одной из задач, поставленных Президентом страны на XX сессии АНК, было обеспечить вовлечение молодежи на всех уровнях в мероприятия Ассамблеи по формированию общественного согласия.

В Алматинской области с 2002 года работает Ассоциация молодежи «Бірлік», объединяющая активистов молодежного крыла этнокультурных объединений, студенческая Ассамблея ЖГУ им.И.Жансугурова и этно клуб Политехнического колледжа «Шежіре отауы».

В настоящее время в Доме дружбы работают в составе 5 танцевальных ансамблей («Өрнек», «Назугум», «Ювель», «Вайнах», «Полония») 114 человек и один оркестр народных инструментов «Достық», при центре казахской культуры и обычаев действует культурно-образовательный центр «Көркем-ай». В данном центре занятия ведут народная артистка Казахстана Алмахан Кенжебекова, исполнившая роль в фильме «Көшпенділер», заслуженный деятель культуры Казахстана Серикжамал Нусупова и другие. Недавно воспитанники культурно-образовательного центра, приняв участие в международном конкурсе «Кинотаврик», вернулись с 44 медалями, из которых 19 золотых, 2 серебряных, 23 бронзовых.

При областной Ассамблее народа Казахстана действует совет старейшин «Ұлағат». Большой вклад в сохранение межэтнического согласия и духовно-культурных ценностей вносят почетные ветераны, стоявшие у истоков создания разных этнокультурных центров, активисты – аксакалы Гаитова Светлана, Козыбаев Бекасыл, Ли Борис, Белявская Деонизия, Лю Лидия и многие другие.

Ветераны совместно с этнокультурными центрами ежегодно проводят вечера встреч поколений, чествование ветеранов в День Победы, День пожилого человека. Наши «ұлағатовцы» ведут активную работу по социальной защите ветеранов, пропаганде здорового образа жизни, участвуют в лектории правового всеобуча и истории родного края «Жер жаннаты – Жетісу», организованного областным советом ветеранов. При обществе немцев «Видергебурт» действует воскресный «Сеньорин клуб».

В Доме дружбы работает научно-экспертная группа областной Ассамблеи, которую возглавляет член Ассамблеи, ректор Жетысуского государственного университета им.И.Жансугурова, профессор, доктор юридических наук А.Бектурганов.

Курсы изучения государственного языка, организованные при Доме дружбы, за 2009-2013 годы закончили 126 представителей различных этносов.

Но потребность в изучении языка большая, при центре «Изучение языков» в Доме дружбы созданы все условия для обучения. Имеются компьютеры, интерактивные доски, электронные учебники. В данном центре, кроме обучения государственному языку, работают курсы для изучения родного языка других этносов. Например, члены китайского, немецкого, корейского этнокультурных объединений обучаются своему родному языку, приобретены электронные учебники.

Дом дружбы Алматинской области стал центром социальных инициатив. Только в текущем году в Доме дружбы были подписаны 2 меморандума о сотрудничестве в области сельского хозяйства (выращивание озимого лука) с представителями южно-корейской компании «Агро Джин» и об оказании бесплатных медицинских услуг по обследованию и диагностике заболеваний опорно-двигательной системы с клиникой «Ансей» (Сеул).

Большую работу Дом дружбы организовал по разъяснению программы «Народное IPO».

← При Ассамблее работает Клуб ведущих журналистов, который возглавляет член Союза журналистов РК, заместитель главного редактора областной общественно-политической газеты «Огни Алатау» А.Идигов.

Ежегодно при методической помощи секретариата областной Ассамблеи и сотрудников Дома дружбы в области проводится более 200 крупных мероприятий различного формата и направленности, среди них 5-6 республиканского и международного уровня. Проводятся детские праздники и молодежные акции с участием представителей молодежи этнокультурных центров, семинары по обмену опытом работы, летом работают молодежные языковые и экологические лагеря.

В Алматинской области сохраняется гражданское и политическое единство, подкрепленное общими духовными ценностями, межэтнический диалог становится все более конструктивным. Это главное наше завоевание, которое обеспечивает мир между людьми, взаимопонимание и согласие.

В основу деятельности Дома дружбы положена гуманистическая идея возрождения и развития языков и самобытной культуры народа Жетысу, сохранение межэтнического согласия, укрепление дружбы, воспитание казахстанского патриотизма. ☞

ЛЮБИМЫХ ОКОН НЕГАСИМЫЙ СВЕТ

Сауле СУРАБАЛДИНОВА,
главный специалист
секретариата Ассамблеи
народа Казахстана
Алматинской области

Пять лет – совсем небольшой срок, но у областной Ассамблеи есть хороший повод оглянуться на пройденный путь, подвести итоги большой и плодотворной работы, наметить новые цели и задачи по укреплению межэтнического согласия и стабильности в регионе.

КАК ЭТО ВСЕ НАЧИНАЛОСЬ...

Сейчас, оглядываясь назад, хочется вспомнить, как все начиналось...

В 2007 году секретариат областной Ассамблеи вышел с предложением к тогдашнему акиму области Серику Абикиеновичу Умбетову с просьбой построить Дом дружбы, специализированный для Ассамблеи. Серик Абикиенович всецело поддержал эту идею, и, кстати, до сих пор, уже работая в Парламенте РК, продолжает интересоваться нашими делами.

Надо сказать, что тогда в составе секретариата областной Ассамблеи мы работали лишь вдвоем: заведующий секретариатом Габит Турсынбаевич и я, главный специалист, Сауле Сурабалдинова.

Мне выпала честь находиться в центре событий с самого начала.

Вместе с архитектором Нуркеном Бельдибаевым, автором проекта Дома дружбы, мы обсуждали, какие помещения нам будут необходимы: офисы этнокультурных центров, кабинеты администрации, конференц и актовые залы, студия звукозаписи, кафе и т.д.

Практически каждый день я приезжала на берег Каратала, на строительную площадку будущего Дома дружбы.

Мне посчастливилось познакомиться с замечательными людьми, специалистами своего дела, такими, как Баткалов Мухтар Баткалович, Шацкая Людмила Григорьевна, Кравченко Алексей Георгиевич, Татарчук Борис Борисович и многими другими. Первый заместитель акима Алматинской области Баталов Аамандык Габбасович лично курировал строительство Дома дружбы.

Любое строительство – это, как известно, высокая напряженность и огромная ответственность. Тем более, что существовавшие до нас Дома дружбы находились в приспособленных зданиях: бывших Домах культуры или кинотеатрах. Наш Дом дружбы впервые в республике строился по уникальному проекту именно для Ассамблеи народа Казахстана.

Благодаря непосредственному участию, поддержке и отеческой заботе Амандыка Габбасовича мы получили в пользование именно такой Дом дружбы, о котором мечтали: многофункциональный, с прекрасными актовым, конференц, хореографическими залами, полностью оборудованный современной техникой, мебелью, музыкальной и сценической аппаратурой.

Большую помощь оказал наш куратор, заместитель акима области Муканов Серик Меирханович. Сколько дельных советов было дано Сериком Меирхановичем! С ним мы обсуждали эскизы оформления Дома дружбы, сценарий его торжественного открытия.

Еще продолжались строительные работы, а секретариатом Ассамблеи уже подбирались штат сотрудников Дома дружбы.

Мы с Габитом Турсынбаевичем искали людей компетентных, ответственных и неравнодушных. Сфера межэтнических отношений – материя тонкая: здесь невозможно работать непорядочным и бездушным людям.

Нам очень импонировала директор Дома культуры в селе Өтенай Ибрагимовна Рахилия Абдулвахитовна. Энергичная, креативная, «фонтанирующая» массой самых различных идей и проектов – она была первой, кого мы пригласили на работу в Дом дружбы.

Рахилия Абдулвахитовна сама потом вспоминала, что проезжая мимо строящегося Дома дружбы, мечтала работать в таком красивом здании.

Встал вопрос о подготовке учредительных документов. Устав будущего Дома дружбы в форме ГККП, постановление акимата были подготовлены секретариатом Ассамблеи. Но необходимо было утвердить штатное расписание сотрудников Дома дружбы, план финансирования на будущий год.

В молодежном центре «Жетысу жастары» главным бухгалтером работала Абельпеисова Сауле Сагындыковна. Работа недавно созданного центра (в 2006 году) была достаточно активной и многогранной. Сауле Сагындыковну мы убедили, что негоже состоявшемуся специалисту работать узко, только с молодежью, нужно расширять горизонты своей деятельности.

С.Абельпеисова взяла на себя финансовые вопросы, работала с управлением культуры и внутренней политики по определению места Дома дружбы в бюджетной классификации.

Администратором Дома дружбы было назначено областное управление культуры, которым руководит Есдаулетов Рахмет Разбекович, отдающий всю душу любимому делу человек, талантливый режиссер, с которым мы не один год вместе занимались постановкой мероприятий, посвященных Дню единства народа Казахстана.

Вместе с Рахилей Вахитовной в Дом дружбы пришел и наш главный администратор Дүйсенбаев Бакберген и первый «страж» Дома дружбы Мусапиров Бауыржан Лемсович.

Тогда же на работу пришли и наши девушки: Ауезбекова Раушан, Нуралинова Дидар, позднее Горобец Галина, до сих пор отвечающие за чистоту и уют в Доме дружбы.

Очень светлые и хорошие люди! Практически три с лишним месяца они работали на общественных началах. И вот уже прошло пять лет, а эти люди не ушли, несмотря на ненормированный рабочий день, невысокую заработную плату. Дом дружбы стал для них родным.

В ноябре 2008 года директором Дома дружбы был назначен Садеков Жанат Ибрагимович. Нажитый за многие годы управленческий опыт помог ему спаять ядро этого общего для всех нас дома.

Я благодарна судьбе за то, что она подарила мне встречу с такими замечательными людьми, как наши «ассамблеевцы».

Прежде всего, конечно, мой шеф – Габит Турсынбаевич. Очень порядочный человек, грамотный и компетентный руководитель, способный найти общий язык с любым человеком, а еще... талантливый поэт-песенник.

Большую поддержку оказывает секретариат республиканской Ассамблеи, и особенно наш куратор – Шанаи Назипа Идрисовна. Мне очень импонирует ее стиль руководства, очень корректный и деловой, и часто советы Назипы Идрисовны помогают нам в работе.

Почти 6 лет я проработала бок о бок с Уразгалиевой Жанной. Мы были не просто специалистами одного отдела, мы стали сестрами. Сейчас Жанна Борисовна трудится в пресс-службе акима области, я желаю ей успехов на новом поприще.

Всего полгода, как в секретариат пришла Конекбаева Ляйлим Омарбаевна, но за столь короткий срок снискала всеобщее уважение своей тактичностью, отзывчивостью. Ее статью о Детском доме г.Уштобе, одном из подопечных областной Ассамблеи, вы прочтете в этом номере.

ДРУЖБА – ПОНЯТИЕ КРУГЛОСУТОЧНОЕ

Всем известно, что активная общественная деятельность – удел людей особого склада. Здесь нельзя быть равнодушным, бесстрастным сторонним наблюдателем, здесь надо гореть. Так, чтобы искры сыпались во все стороны, и зажигали ответным огнем сердца! По специфике своей работы я знакома, наверное, с большей половиной членов республиканской Ассамблеи народа Казахстана. Это такие замечательные люди, как Шик Лео Богданович, Примин Владимир Васильевич, Бобохидзе Зураб Гедеванович и многие-многие другие.

О любом из председателей этнокультурного центра могу с уверенностью сказать: это – настоящий человек. Но... самые замечательные люди работают в Ассамблее народа Казахстана Алматинской области!

А наши старейшины, активисты, председатели этнокультурных объединений?! Не буду называть имен, чтобы ненароком никого не обидеть. Потому что перечислить всех не хватит целого номера. Но со страниц любимого журнала хочу признаться всем Вам в искренней любви.

Так повелось, что в нашей областной Ассамблее «дружба – понятие «круглосуточное». Вся работа Дома дружбы строится в интересах наших этнокультурных объединений, жителей многочисленной и многоэтнической области. Сколько интересных идей и проектов родилось за эти 5 лет в стенах Дома дружбы: вокально-хореографический конкурс «Өнерім – өмірім», фестиваль образцовых семей «Ортақ шаңырақ аясында», форумы «Тәуелсіз елдің тарихы: қазақтың игі дәстүрлері», фестиваль патриотической песни, конкурс «Юный лидер», дебаты, он-лайн конференции, телемосты и многое другое. Создан оркестр этнических народных инструментов «Достық», студия «Өнер-тәлім отауы «Көркем-ай», хореографический коллектив «Өрнек». А наш художественный руководитель Танысбаев Женис Тотебаевич по праву считается одним из самых талантливых сценаристов и режиссеров в регионе.

В Доме дружбы работают мультимедийный центр и центр изучения языков. Очень много для развития центра языков сделала Муканова Анар Касымбековна – Педагог с большой буквы. И хотя она перешла на другую работу, мы всегда вспоминаем ее с большой теплотой.

Наша студия звукозаписи под руководством Талкибаева Түлегена Муратовича стала творческой мастерской для многих солистов и

вокальных коллективов. Именно здесь родились музыкальные сборники «Жетісу әуендері», «Нұрлы сезім», «Жырлайым сезнең өчен», «Поют татары Жетысу», «Вайнах», «Поляки, воспевшие Казахстан» и другие.

А какие у нас творческие коллективы?! В 2009 году мне выпала честь возглавить делегацию Алматинской области на международном фольклорном фестивале в Германии. Среди творческих коллективов 56-ти государств наш «Ачимноуль» был признан лучшим народным ансамблем.

Мы стали одной семьей, разделяя вместе радости и печали. Именно мои коллеги стали инициаторами хорошей доброй традиции в перинатальном центре г.Талдыкорган, когда пришли поздравить меня с рождением сына. Теперь уже многие поздравляют так молодых мам: приходят с плакатами и баннерами, выпускают шары в небо, организуют фейерверк.

Дом дружбы за 5 лет, конечно же, оправдал свое предназначение, он востребован, стал родной обителью для всех этнокультурных объединений области. Теплый свет, льющийся по вечерам из его окон, привлекает сюда всех, кто дорожит такими вечными понятиями, как дружба, сердечность, доброта, любовь. Сегодня наши культурные центры не представляют себе жизни без Дома дружбы.

От всей души поздравляю всех сопричастных к Дому дружбы людей с первым пятилетием! Хочу пожелать всем коллегам, друзьям и единомышленникам крепкого здоровья, творческих поисков, воплощения планов, исполнения надежд, позитивного «драйва». А нашему Дому дружбы – стать поистине центром мира и согласия в Жетысу! Пусть успешный старт «первой пятилетки» нашего Дома дружбы станет гарантией его предстоящих больших побед!

И еще мне хочется выразить огромную благодарность редакции журнала «Достық-Дружба» в лице Сейсеновой Зейнегуль Катшибековны, Уайсовой Айгуль, Албаевой Гульшат за предоставленную возможность на всю республику рассказать об Ассамблее Алматинской области. Это самый замечательный подарок, который только можно было получить к юбилею. 🇷🇺

«МИР НАД ВАМИ В РОДНОМ ВАШЕМ КРАЕ...»

«Народ этот
замечательно красив, а
жизнь их обыкновенно
отличается честностью,
простотой и
правдивостью».

(Флоренс ГРОВЕ,
английский писатель)

Казахстанские балкарцы гордятся своими древними, прекрасными обычаями и традициями, оставленными мудрыми предками. Красота, открытость, душевность, чувство собственного достоинства и доброе отношение к ближнему – основные принципы национальной культуры этого народа. Балкарцы очень трепетно относятся к родителям: забота о них, да и вообще почтительное отношение к старикам, является святым долгом. Уважение к старшим распространяется в сознании горцев на всех людей, независимо от национальности и вероисповедания.

В целом, осознавая себя частью народа, корни которого уходят в кавказскую древность, балкарский этнос Алматинской

области сохраняет преемственность поколений во всем, является неотъемлемой частью единого народа Казахстана. Сегодня мы расскажем лишь о некоторых из них, хотя каждый балкарец достоин того, чтобы о нем и его поступках говорили в превосходной степени.

ЖИВОЙ МОНУМЕНТ ИСТОРИИ

Давно это было. Но так устроена человеческая память, что со временем, как ластиком карандашный набросок, стирает все незначительное, а плохое или хорошее, происшедшее в жизни, хранит долго, пока в груди бьется горячее сердце.

Высоко-высоко в горном селении Верхняя Балкария Кабардино-Балкарской автономной республики, недалеко от знаменитого Эльбруса, родился Мухарбек Конакович Забаков. Он давно уже пенсионер, но до сих пор является главным старейшиной балкарцев Жетысу.

А, как известно, роль старейшин и авторитетных людей в обществе очень важна. «Хунагъа таш керек – оноугъа баш керек» (для кладки стены нужен камень, для принятия решения нужен старейшина), говорят балкарцы.

Поэтому самые значительные вопросы в жизни семьи и общества балкарского этноса не решаются без непосредственного участия Мухарбека Забакова.

Непростая судьба крепко сдружила его с Казахстаном. Из своих девяноста лет две трети жизни прожиты им в Карасайском районе Алматинской области. А случилось это так.

В 1942 году, 5 мая он был призван на фронт. Через три месяца раненым попал в плен к румынам, воевавшим тогда на стороне немцев на Сталинградском направлении. Уже в 1944 году немцы начали использовать пленных на строительстве военных объектов. Из военнопленных (по национальным и территориальным признакам) были сформированы рабочие легионы. Например, были легионы пленных: Азербайджанский, Армянский, Грузинский, Северо-Кавказский и Туркестанский.

Северокавказцы работали на территории Полонии, 16 января 1945 года их начали эвакуировать на запад. Утром 18 января они попали в расположение наступающей Красной Армии. Тогда их было около 1500 человек. Немцев, вместе с охраной и мастерами по строительству, было человек 50. Красноармейцы легко расправились с фашистами. А пленных обыскали, построили, посчитали и с охраной отправили дальше. В пути следования их встретила танковая колонна. «Чтобы пропустить танки, нам приказали сойти на обочину, но танки не прошли, а остановились и со второго танка сошел командир в шапке-папахе и, подзвав к себе командира охраны, приказал пленным построиться поплотнее», вспоминает аксакал. «Пока мы строились, на танке установили пулемет и начали стрелять по нам. Мы сразу попадали, схватившись за головы, на снег. Мы все, кроме осетинцев, были мусульманами и кто знал молитвы, читали, а кто не знал, только повторяли: «Аллах, Аллах». Когда кончилась стрельба, оставшимся в живых приказали подняться на ноги. Кто мог подняться, встали. Снова началась стрельба. Мы опять попадали на снег. Я все ждал, что вот-вот пуля попадет и в меня. Опять дали команду: «Кто живой – поднимайтесь! И отходите в сторону!». Когда мы отошли в сторону, по трупам и раненым снова открыли огонь...».

Живых осталось человек 950. Потом их судили, дали по 10 лет. После окончания срока Мухарбек приехал к семье, что жила недалеко от Алматы, в колхозе «Вторая Пятилетка» Каскеленского района. Работал там до выхода на пенсию в 1982 году.

От Мухарбека и пошел славный балкарский род Забаковых. Пожалуй, больше всех прославил род Абдулла Забаков. Он нашел себя в большом спорте с юношеских лет. Неоднократный призер различных Всесоюзных чемпионатов по классической борьбе, ставший в 1982 чемпионом СССР в этом виде спорта. В 2009 году в городе Коуволла (Финляндия) Абдулла принял участие в чемпионате мира среди ветеранов, и обеспечил Казахстану третье место на мировом пьедестале. Пока верстался номер, Абдулла Забаков завоевал титул чемпиона мира по классической борьбе среди ветеранов спорта. Он несколько лет провел в Америке, но не смог жить вдали от Родины и вернулся в Казахстан.

Другие сыновья Мухарбека – Асхат и Аслан – стали известными в Казахстане предпринимателями и меценатами.

ПОТОМКИ ЧАБАНОВ ТИЛОВЫХ

В начале декабря 1956 года над Кемпирсаем из многочисленных урочищ Бузоя целые сутки плыл густой туман.

Вечером на овцеводческую ферму колхоза «Вторая пятилетка» Алматинского района не явился со своей отарой чабан, комсомолец Мухадин Тилов. Он заблудился среди холмов, которые и в ясную погоду нелегко отличить друг от друга. Оставшись один в степи, молодой чабан не растерялся. Он вывел отару на вершину холма, расставил вокруг сторожевых собак и решил переждать непогоду.

Но не пришлось Мухадину ночевать в степи. Товарищи по работе выручили его из беды, помогли пригнать овец в кошару.

На ответственном посту находятся чабаны. Нелегко их труд. В летний зной и в холодные осенние дожди, в зимние морозы

и выюги, преодолевая трудности, пасут они отары овец.

Эту трудную, но почетную профессию избрали Мухадин Тилов и его братья: Харун, Адилгерий, Идрис, Баттал, Пахаутин, Казий и Джамал.

В 1956 году все 8 братьев Тиловых за безупречный труд и лучшие показатели в социалистическом соревновании среди овцеводческих хозяйств Казахстана были награждены Почетными Грамотами Верховного Совета Казахской ССР. Еще не было в истории страны ни одной семьи, чтобы сразу 8 ее сыновей в один день получили высокую оценку своего труда.

Весьма символично, что именно прямой поток Мухадина Тилова – Исмаил Мухадинович возглавляет нынче балкарский культурный центр Алматинской области.

АХМАТОВСКАЯ ВЕРНОСТЬ

Исмаилу Ахматову во время депортации в Казахстан было всего лишь 12 лет. Теперь он многоуважаемый аксакал единого

народа Казахстана, преданный ему и выбранной профессии человек.

Выбрав для себя в молодости романтическую, но труднейшую профессию водителя, он остался верен ей на всю жизнь.

Его профессиональный трудовой стаж исчисляет 60 лет. Не правда, ли завидная верность профессии?!

Последнее место его работы – Акционерное общество «Корпорация «Куат», где он работает с 1996 года водителем автоколонны №1.

Свое жизненное кредо сам он излагает в простых словах:

– Я сел за баранку больше чем полвека назад, и кручу её до сих пор. Как и в 20 лет, сижу за рулем целый день и совсем не устаю. Дело в том, что устаю я именно без работы.

По таким простым принципам живет и весь род ахматовский, продолжающийся в четырех его крепких сыновьях и десяти внуках.

Достаточно сказать, что его сыновья Ислам и Хамит стали известными врачами-стоматологами, а Хиса – преуспевающим бизнесменом.

МИРНЫЕ СТРОЙКИ ГЕРОЯ

Муллаев Ануар Якубович проходил действительную воинскую службу, когда началась война с Финляндией. Дальше – Великая Отечественная. Солдат Муллаев прошел почти всю войну, участвовал в присоединении

Западной Украины и Западной Белоруссии. Воевал в составе одного из украинских фронтов. Был храбрым, отважным бойцом, не боявшимся смотреть в лицо смерти, в атаку шел в первых рядах, за что и был награжден боевыми медалями. Кстати, некоторые из них вручал лично член Штаба Украинского фронта Н.С.Хрущев.

День Победы Ануар Янубович встретил на территории Румынии.

А после войны... долго искал своих родных, которые были репрессированы и высланы в Казахстан. Приехал за ними в Алматинскую

область, осмотрелся, да так и остался в этом благодатном краю. И горы рядом, и ручейки журчат, и балкарская речь схожа с местной. Только Эльбруса не хватает... Но эта вершина у каждого горца в душе, куда бы он не уехал.

А.Муллаев устроился работать на предприятие «Алма-Ата ГЭС строй». Участвовал в строительстве каскада Алма-Атинских ГЭС, тоннелей и укреплении Большого Алматинского озера. Неоднократно награждался почетными грамотами, благодарностями и ценными призами за пуск ГЭС №1, 2, 6, 6А, 7. Его мать, братья и сестры жили в селе Чемолган. Один из братьев – Муллаев Масхут – погиб на Украине. Другой брат, Муллаев Даттуна, всю жизнь работал в совхозе «Жетысу» бригадиром механизаторов.

Младшему брату Муллаеву Шарафутдину в Кабардино-Балкарии было присвоено звание Героя Социалистического труда. Вот такой замечательный род у Муллаевых! Это о таких своих сородичах, наверное, писал в свое время известный на весь мир поэт, балкарец по происхождению Кайсын Кулиев:

*«Пусть у нас будет так много изобилия,
Как звезды над нашими горами,
Как деревья в наших лесах,
Как холмы на солнечных склонах,
Как табуны на высоких пастбищах,
Пусть наши сыновья растут храбрецами,
Грудью встающими против лавин.
Пусть у нас будет много счастья
Как воды всех морей,
Как олени всех лесов,
Как росы всех летних рассветов,
Как птицы над всей землей».*

ЧЕМПИОНСКАЯ ГРАЦИЯ

Художественная гимнастика – сравнительно молодой вид спорта. Но с тех пор, как в 1984 году она вошла в «плеяду» олимпийских видов, успела стать одной из самых зрелищных, изящных видов спорта. Завоевав

мировую признательность, художественная гимнастика сегодня обнаруживает своих многочисленных поклонников во всех уголках земного шара.

Жаннет Жабоева занимается этим видом спорта с семи лет. Учитесь она в специализированной школе-интернате для одаренных в спорте детей. Занятия спортом талантливая гимнастка совмещает с отличной учебой в школе. В свои 14 лет Жаннет уже кандидат в мастера спорта, член юношеской сборной команды Казахстана. При всем этом Жаннет Жабоеву украшает титул многократной чемпионки города Алматы, который в 2011 году увенчался более весомым титулом чемпионки Казахстана.

В общей сложности, у юниорского чемпиона Казахстана по художественной гимнастике Жаннет Жабоевой в копилке – солидный капитал спортивных достижений из 28 медалей различного достоинства и 40 грамот!

Однако, самое главное достижение этого одаренного в спорте ребенка то, что в ней сформировалась уже не только настоящая чемпионская грация, но и глубокое чувство казахстанского патриотизма.

– Моя цель – представлять родной Казахстан на Олимпийских играх, завоевать титул чемпионки Олимпийских игр и стать мастером спорта международного класса, – говорит Жаннет Жабоева, давая блиц-интервью многочисленным журналистам средств массовой информации. [\[1\]](#)

ЖЕТІМІН ЖЕБЕГЕН ХАЛЫҚПЫЗ

Қаратал ауданының орталығында орналасқан Үштөбе балалар үйі 1945 жылы құрылған. Соғыстан кейінгі ауыр кезеңде «Ленинский путь» колхозының директоры Иван Григорьевич Дергунов басшылық жасап, панасыз қалған 150 бала үшін өз астық қоймасын босатып беріп, ата-анасынан айырылған балаларды бір шаңырақ астына жинаған екен. Негізінен олар депортацияға ұшыраған этнос өкілдерінің, поляк, шешен, күрдтер мен немістердің балалары болатын.

Ләйлім КӨНЕКБАЕВА,
облыстық Ассамблея
хатшылығының бас маманы

Жылдар өте келе балалар үйінің жағдайы жақсарып, жаңа корпусқа көшірілді. Тәрбиеленушілер арасында оқу-тәрбие жұмысы жақсарды. Мұнда мектеп жасына дейінгі және мектепте оқитын балалардың алаңсыз оқып, тәрбиеленуіне толықтай жағдай жасалынған. Қазіргі уақытта балалар үйінде 96 тәрбиеленуші бар. Тәрбиелеу жүйесінде сабақтан тыс айналысатын, балалардың бір-біріне тілдесу мен даму үрдісіндегі қабілеті мен талантын, шеберлігін көрсететін жұмыстар тұрақты жүргізіледі. Балалар ән және музыка, хореография, бейнелеу өнері, еңбек, дене тәрбиесі үйірмелеріне қатысады. Сонымен бірге логопед, кітапхана, тігін шеберханасы, жаттықтырушы залы жұмыс істейді. Балалар үйіндегі үйірмелер түгелдей тәрбиеленушілермен қамтылған. Олардың сапалы білім және саналы тәрбие алуға, болашақта өсіп-өркендеуіне барлық жағдайлар жасалуда.

«Бұлақ көрсең көзін аш» дегендей, ата-анасынан айырылғандардың бойындағы қасиеттеріне қолдау көрсетіп, қоғамның толыққанды мүшесін тәрбиелеу тек ұстаздар қауымына артылған жауапкершілік емес. Бұл игі іске жанашырлардың да сырттап қала алмасы анық. Талдықорған қаласында Алматы облысы әкімінің көркемөнер галереясында Үштөбе балалар үйі тәрбиеленушілерінің туындыларынан жинақталған «Әлемге жаңа көзқарас» атты көрмеге 25 тәрбиеленуші қатысты. Көрмеде балалар үйінің жас таланттарының қолынан шыққан 59 туындысы қойылды.

Сол күнгі мерекеге облыстық этномәдени бірлестіктер, «Мүшелтой» қоғамдық бірлестігі концерттік бағдарламасымен, «Тіл сарайының» өкілдері «Тілашар» атты кітапшаларын тарту етті.

«Халық банкі» демеушілігімен баскетбол үйірмесі жұмыс істейді. Жақында банк және республикалық Баскетбол федерациясының ұйымдастыруымен Қостанай қаласында «Үміт кубогы» атты баскетболдан балалар үйлерінің арасында жарыс ұйымдастырылды. Оған 16 балалар үйінің командасы қатысты. Үштөбеліктер үздіктер қатарынан табылып, түрлі-түсті теледидар мен бейне камераға ие болды.

Жыл сайын Үштөбе балалар үйінің тәрбиеленушілері Қора шатқалындағы «Таубұлақ» экологиялық лагерінде демалады. Лагерде балалар табиғат аясында серуендеп, қызықты спорттық жарыстар мен сазды әуенді байқауларға қатысады.

Облыстық Ассамблея хатшылығы ұйымдастыруымен өткізілетін 1 маусым – халықаралық балаларды қорғау, 6 шілде күні өткізілетін «Астана күні» және тағы басқа аталып өтетін мерекелерге Үштөбе балалар үйінің ұжымы бір адамдай атсалысуда.

Балалар үйінің құрылу мақсаты және қызметі ата-ананың қарауынсыз қалған балаларды қамқорлыққа алу және олардың жетілуіне жағдай жасау. Осы ұстанымды балалар үйі ұжымы игілікті түрде жалғастыруда.

Сөздің ретінде айта кету керек, Алматы облысы Қазақстан халқы Ассамблеясы өкілдері Үштөбе балалар үйінің жақын туысы ретінде қарым-қатынаста. Түрлі мереке, айтулы күндері этнос өкілдері балалармен бірге болып, қуанышты бірге бөліседі. Мейірім көрген бала жүрек жылуын өзгемен бөлісіп қоғамның ізгілікті ұлы мен қызына айналатыны анық.

личность

**Александр
БУЗЫКИН**

меценат

Глава нашего государства однажды подчеркнул: «Постепенно казахский государственный язык будет главным языком страны. И этот язык будет всех объединять и делать всех равными», вместе с тем сказал: «А русский язык нам всем надо знать», так как он является одним из шести языков Организации Объединенных Наций.

КАПЕЛЬКИ СЧАСТЬЯ

ГЕНРИ ЛОНГФЕЛЛО КАК-ТО СКАЗАЛ, ЧТО ДОБРЫЕ СЕРДЦА – ЭТО САДЫ, ДОБРЫЕ МЫСЛИ – ЭТО КОРНИ, ДОБРЫЕ СЛОВА – ЭТО ЦВЕТЫ, ДОБРЫЕ ДЕЛА – ЭТО ФРУКТЫ. «САД», В КОТОРОМ РАСПОЛОЖЕНЫ ВСЕ ЭТИ ОТЗЫВЧИВЫЕ СЕРДЦА, НАХОДИТСЯ В САМОМ ЦЕНТРЕ КОКСУСКОГО РАЙОНА В СЕЛЕ БАЛПЫК БИ. И БЕРЕЧЬ ЕГО «ОТ ВСЕВОЗМОЖНЫХ СОРНЯКОВ» ВОЗЛОЖЕНО НА ПЛЕЧИ ОПЫТНОГО РУКОВОДИТЕЛЯ И ПРОСТО ЖЕНЩИНЫ SELF-MADE ЛАРИСЫ КОТЕЛЬНИКОВОЙ.

Именно по ее инициативе четырнадцать лет тому назад ТОО «Строитель» выкупило заброшенное здание, превратив его в детский культурно-спортивный центр «Харуат», куда в многочисленные спортивные секции и кружки сбегалась после школы вся окрестная детвора. В то далекое время «Харуат» был практически единственным местом (не считая спортивной

школы), где дети проводили свободное время. А посещающих было порядочно: около 300 ребят со всей округи. Устраиваемые ими различные конкурсы, концерты, встречи КВН удавались на славу. Очень скоро центр стал излюбленным местом, где с удовольствием проводили свой досуг и дети, и их родители.

Откуда такое нездешнее имя у центра – «Харуат», спрашивают многие. Это слово с древнетюркского языка означает стремление к победе и движение к вершине. Год за годом дружный коллектив центра и русский культурный центр, открытый на ее основе, радуется все новыми и новыми достижениями в разных сферах. Кстати, общественное объединение «Коксуский центр русской культуры» под председательством Александра Бузыкина, официально открытый в ноябре 2003 года, свою деятельность

начало осуществлять еще задолго до государственной регистрации. Для Бузыкина, человека известного и всеми уважаемого в наших краях, это всего лишь общественная нагрузка. Дел у него и без того хватает. Он – генеральный директор ТОО «Строитель», на счету которого немало серьезных объектов в области и во всех регионах страны. Продукция фирмы – керамзитовые кирпичи, керамзитоблоки, тротуарная и газонная плитки, инновационные стеновые панели

из керамзита – пользуется огромным спросом у строителей республики. Многочисленные награды, дипломы, благодарности – вот свидетельство профессиональной состоятельности ТОО «Строитель», созданной Александром Александровичем Бузыкиным в 1988 году. Однако он – из числа тех, кто не может стоять в стороне, когда кому-то нужна его помощь. Именно для достижения благотворительных, культурных и образовательных целей, а также сохранения самобытной славянской культуры и был создан им и его единомышленниками Коксуский центр русской культуры.

Самодельный коллектив «Лепота» появился, по инициативе все той же Ларисы Леонидовны, в 2001 году. Репертуар его многогранен: здесь исполняют не только русские народные, современные, лирические песни, но и песни других народов страны. Юные таланты – постоянные участники Алматинского областного фестиваля славянской культуры. А ежегодное проведение массовых праздников «Рождественские встречи», «Масленица», традиционные новогодние и другие мероприятия поистине проходят с широким размахом. Точнее, с истинно русским размахом. Кстати, детский фестиваль «Неделя русского языка и культуры», впервые прошедший пять лет назад, сегодня тоже празднуется в областном масштабе.

личность

Александр БУЗЫКИН

меценат

Как сказал Марк Твен, доброта – язык, который могут слышать глухие и видеть слепые.

Глава нашего государства однажды подчеркнул: «Постепенно казахский государственный язык будет главным языком страны. И этот язык будет всех объединять и делать всех равными», вместе с тем сказал: «А русский язык нам всем надо знать», так как он является одним из шести языков Организации Объединенных Наций. В «Харуате» любой может записаться на курсы казахского, чтобы овладеть языком Абая, а также на курсы русского языка.

Еще одна кладовая знаний – «Народная библиотека», сформированная по Программе России «100 новых библиотек». Тогда Посольство Российской Федерации в Казахстане взяло

под свой личный контроль поставку книг, и в тот же 2008 год на полках нашей библиотеки расположились 3 000 экземпляров художественной литературы по школьной программе. А сегодня библиотечный фонд увеличился почти втрое. Тут можно найти журналы всех издательств Казахстана и России, посетить уникальную выставку, открытую в честь Президента, полистать страницы его жизни с юных лет до сей поры. Посещают библиотеку от мала до велика: те, кто только начинает знакомиться с буквами, и те, кому давно перевалило за шестой десяток лет. Всем этим богатством умело владеет мастер своего дела – Елена Журавлева.

Три года назад была создана детская вокальная группа «Лапушки» под чутким руководством И. Алимовой. Талантливые девочки – Виолетта Алимова, Оксана Кашун, Арина Михайлова и Карина Феллер эффектными выступлениями сразу завоевали симпатию зрителей. И уже через год группа преобразовалась в вокально-хореографическую студию с четырьмя вокальными и тремя хореографическими группами в возрастной категории от 5 до 18 лет. Педагоги по вокалу А. Марчук, С. Рамозанова и хореограф Е. Моор говорят: пусть не всегда все получается гладко, но у нас самые талантливые дети!

Достижения ОО КЦРК впечатляют. За столь короткое время, благодаря сплоченности дружного коллектива, провели множество мероприятий не только районного, но и областного, и даже международного, уровня. В 2007 году выиграли грант акима Алматинской области «Организация мероприятий, направленных на борьбу с алкоголизмом, табакокурением и наркоманией» и «Мероприятия по интеграции людей с ограниченными возможностями». Стали сопартнерами ОО «Алматинское славянское

молодежное движение», которое выиграло грант акима Алматинской области «Пропаганда и популяризация государственных символов». Два года назад совместно с ОО АОСМД выступили инициаторами и организаторами 2-го Международного детского фестиваля «Пушкинское лето». Получили грант ОФ «Бота» – «Я и мое будущее» и грант акима Коксуского района «Проведение мероприятий, направленных на укрепление межэтнического и межконфессионального согласия». Налажена тесная связь со многими неправительственными организациями. Вместе с Ассамблеей народа Казахстана и Управлением молодежной политики в 2012 г провели молодежный фестиваль субкультур «Между спортом и искусством», молодежный

форум «Энергия единства». Впервые приняли участие в Международной флэшмоб-акции «Тотальный диктант». А в этом году эту инициативу подхватили в Талдыкоргане, Алматы, Капшагае, Талгаре, Караганде, Кокшетау.

Как сказал Марк Твен, доброта – язык, который могут слышать глухие и видеть слепые. И этим языком пользуется коллектив центра, когда оказывает юридическую, психологическую и гуманитарную помощь всем нуждающимся. Созданная ими социальная программа «Забота» предусматривает дополнительные рабочие места в каждом населенном пункте. Проект «Сенім» – это организация дворовых клубов, «Любимый парк» поддерживает порядок в центральном парке района.

Деятельность детского центра «Харуат», который празднует 14-летний юбилей и 10-летие общественного объединения «Коксуский центр русской культуры» можно передать стихотворением Людмилы Барковской «Капелька счастья»:

*Дарите друг другу
По капельке счастья.
– А что это значит?
– Немного участия, вниманья, заботы,
Ведь это совсем небольшая работа.
А может быть, просто,
Чуть-чуть улыбнитесь
И с малознакомым разговоритесь.
Ведь все, что мы дарим,
Все к нам и вернется!*

Потому что сама жизнь строится на этих капельках счастья...

ЛИЧНОСТЬ

**Мария
ВАНСВАНОВА**

писатель

Мария Набиевна писала книги, чтобы донести и оставить в сердцах будущих поколений немеркнущий образ наших соплеменников. Через судьбы людей она воссоздала историю дунган. Собирая материалы по крупицам, она создала целую галерею людей и судеб.

МАРИЯ ВАНСВАНОВА: ЖИЗНЬ И СУДЬБА

БЛИЗКИЙ ДРУГ, СОРАТНИК,
ИССЛЕДОВАТЕЛЬ-ПИСАТЕЛЬ
МАРИЯ ВАНСВАНОВА –
ВИЦЕ-ПРЕЗИДЕНТ
АССОЦИАЦИИ ДУНГАН
КАЗАХСТАНА, ПРЕЗИДЕНТ
ОБЩЕСТВЕННОГО ФОНДА
ОБРАЗОВАНИЯ И
КУЛЬТУРЫ «ВОНЩЕН»,
ПРЕДСЕДАТЕЛЬ ОО
«ДУНГАНЕ АЛМАТИНСКОЙ
ОБЛАСТИ», КАНДИДАТ
ПЕДАГОГИЧЕСКИХ
НАУК. ЭТОГО СВЕТОГО
ЧЕЛОВЕКА НЕ СТАЛО СРЕДИ
НАС СОВСЕМ НЕДАВНО.
ПОТЕРЯ, ПОИСТИНЕ,
НЕВОСПОЛНИМАЯ.

Хусей ДАУРОВ

Работая в Ассамблее, мы вместе творили, дружили, спорили. Всегда чувствовалась ее поддержка и понимание. За эти годы имел удовольствие вести с Марией Набиевной долгие душевные беседы. О чем? Обо всем. Среди разных жизненных тем ей были особенно близки проблемы дунгановедения, этнопедагогики, этнокультурного образования, образования дунган. Работая в этом направлении, она оставила после себя большое количество научных трудов. Это – «Дунгане: люди и судьбы», «Магазы Масанчи: по следам судьбы», а также исследовательско-методические работы «Актуальные проблемы развития дунганского языка и литературы», «Становление и развитие школ с изучением дунганского языка и литературы в Казахстане и Кыргызстане».

В последние годы своей жизни она выпустила три книги о видных представителях нашего народа. Одна из них – «Хуэйзу-дунгане: прошлое и настоящее», которая состоит из двух разделов. В первом – описывается жизнь замечательных людей дунганского этноса, во втором – «Китай – наша историческая родина» – отражены важнейшие события из жизни дунган в пределах республики и за рубежом. Мария Набиевна писала эти книги, чтобы донести и оставить в сердцах будущих поколений немеркнущий образ наших соплеменников. И это у нее получалось. Через судьбы людей она воссоздала историю дунган. Собирая материалы по крупицам, она создала целую галерею людей и судеб. Имя вождя дунганского народа Мухамеда Аньюб Биянху знакомо всему этносу. Отдавая должное прошлому, она приобщила молодое поколение к образу знаменитого руководителя дунганского народа. Стоит отметить, что в изучении дунгановедения в Казахстане эти труды не имеют аналогов.

Я знал, что Мария Вансванова одно время занималась научно-методической деятельностью по пропаганде достижений в сельском хозяйстве. Ей было приятно осознавать, что земляки использовали эти статьи в своей работе, и вдвойне приятно, когда труженики узнавали, что автором является дунганка.

Можно сказать, что Мария Набиевна стояла у истоков становления и развития школ с изучением дунганского языка. В ее словах и делах видна забота об этносе, его будущем.

В книге Марии Вансвановой есть такие строки:

У каждого народа есть выдающиеся и неординарные личности. Дунгане могут гордиться многими выходцами из своего этноса. Они представляют собой золотой фонд нации...

Хочу добавить, что Мария Набиевна Вансванова сама была одной из самых ярких личностей нашего времени, преданной дочерью Казахстана и своей нации. Светлая ей память! 🇰🇵

ТҮЛҒА

**Асly
ОСМАН**

ғалым

Менің бір арманым бар. Ол барша қазақ халқының ана тілі, күллі Қазақстан жұртшылығының мемлекеттік тілі, яғни қазақ тілін Қазақстан тұрғындары тіршілік көзіне айналдырып, меңгерсе екен деймін.

ЖҮРЕК ЖАРДЫ ӘҢГІМЕ

Айгүл УАЙСОВА

БЕЛГІЛІ ҒАЛЫМ, ФИЛОЛОГ, ҚОҒАМ ҚАЙРАТКЕРІ,
«МЕМЛЕКЕТТІК ТІЛГЕ ҚҰРМЕТ» ҚОҒАМДЫҚ БІРЛЕСТІГІНІҢ
ТӨРАЙЫМЫ, «МЕМЛЕКЕТТІК ТІЛ» РЕСПУБЛИКАЛЫҚ
ҚОЗҒАЛЫСЫ ТӨРАҒАСЫНЫҢ ОРЫНБАСАРЫ «АЛМАТЫ
ОБЛЫСЫНЫҢ ҚҰРМЕТТІ АЗАМАТЫ» АСЛЫ ӘЛИҚЫЗЫ ОСМАН
АПАМЫЗ РЕСПУБЛИКА АУМАҒЫНДА ТАНЫМАЛ, ҚАЗАҚТЫҢ
ТӨРІНЕ ШЫҒЫП, КӨПТІҢ АЛҒЫСЫН АЛҒАН АДАМ.

Саналы өмірін тілді дамыту ісіне арнаған апамыздың, талай ортада суырылып шығып, тіл жанашыры ретінде еліне сіңірген еңбегі ерен болды. Жиырма жыл Қазақстан ғылым академиясының Тіл білімі институтында қызметте болды. Монографиялар мен екі жүзден астам ғылыми мақалалар жазды. Апамызбен кездескен сайын жүрегінің түкпірінде жатқан ойларымен бөлісіп отырады. Кезекті кездесуімізде де мемлекеттік тілдің мәселеріне оралмай тұра алмадық.

– Өткен өміріме бұрылып қарасам, көп доданың ортасында болдым. Айтар жерінде тосылмадым. Қазақтың тілі тұғырында болсын деп шырылдадым. Ұлтты асқақтатар, елді бірлікке шақырар істе аянып қалмадым. Себебі менің халқымды отырған жерінен жұлып алып, қазақ даласына айдап алып келгенде табанымыз қазақтың қасиетті жеріне тиген болатын. Осы жер бізді және өзге де жазалы болған ұлыс пен ұлт өкілдерін өгей шешедей кері итермей, туған анасындай иіп, бір баласындай еткен ісі қазақ үшін тартынбадым. Мені қанаттандырып, жүрегіме батырлық берген де қазақтың тілегінің арқасында деп ұқтым. Аянып қалғанды киесі соқпас дейсің бе?!

Мен үшін бір ақиқат бар. Ол қазақтың ақиқат ұлт екендігі, мемлекеттігін сақтап қалғандығы. Ұлт деген ұғымға екпін түсіре қазақ халқының мемлекет құраушы ұлт екендігін таныту үшін қоғамдық пікір қалыптастыра білудің жөні бөлек. Өйткені, біз ұлтты жоқтан қалыптастырған Америка емеспіз ғой, дейді апамыз. Асly Әлиқызының ұлт туралы айтқан оқшау ойлары көпке мәлім.

– «Білгенге маржан, білмеске арзан» демекші қазақ халқының миссиясы ерекше. Қазақ басқа этнос өкілдерінің басын біріктіре

ұйыстыратын негізгі күш деп түсінуіміз керек. Енді осы ұлт деген ұлы ұғымды атүсті айтып, оны белгілі бір ұғым түрінде емес, мемлекетті құраушы ұлт ретінде қарап, оның тарихы мен барлық құндылықтарын ұғып, мемлекеттік тіл мәртебесіне ие болған қазақтың бай тілін баянды ете ұлт ұпайын түгендеуге тиіспіз деп айтып жүрмін.

Менің бір арманым бар. Ол барша қазақ халқының ана тілі, күллі Қазақстан жұртшылығының мемлекеттік тілі, яғни қазақ тілін Қазақстан тұрғындары тіршілік көзіне айналдырып, меңгерсе екен деймін. Әсіресе, жастар айрықша ден қойып, еркіндіктеріне ерліктерін сай етіп, қазақ тілінде түсінісіп, осы тілде ойларын жеткізіп сөйлесе алса, бүкіл қазақстандықтардың ынтымағы артып, ұлы халыққа айналар еді.

Ұлттың басты байлығы да тілі мен жері. Тілді білген адам ғана ұлттың жандүниесін түсініп, болмысын ұғады. Сонда ғана елін сүйіп, тоталитарлық психологиядан айырылып,

өздерін еркін елдің ерікті азаматы деп сезінеді. Мемлекеттік тілді жетілдіру – ұлт болашағы мен мемлекеттің өркениетті елдер қатарынан орын алуының, ұлт болып қалуының кепілі. Сондықтан да теңдікті бұзбай, мемлекет аз санды өзге этнос өкілдерінің тілдерін сақтауға да ерекше мән беріп келеді. Олардың экономикалық және мәдени белсенділігін арттыруға жағдай жасап, мүмкіндік туғызуы, әрине, орынды. Бірақ олардың саясаттан алшақтау болғандары жөн. Өйткені, біз унитарлы елміз. Ұлтты ұлықтау – заман талабы. Қазақ тілі мемлекеттік тіл болғандықтан, бұған басымдықты бере айрықша көңіл бөліп, оның қолданыс аясын кеңейтіп, өрістететін шараларды іске асыруды жеделдеткен абзал. Себебі, тіл – мәдениеттің барлық саласының ішіндегі негізі, әрі тірегі. Сондықтан да, тілін сақтап қалған халық қана ұлт болып қалыптасады. Халықты біріктіріп, мемлекеттің төрт құбыласын түгендеу мемлекеттік тілден басталатыны білуіміз қажет.

ЛИЧНОСТЬ

**Владимир
Ли**

бизнесмен

В годы независимости многие выехали из РК на свою историческую Родину, а корейцы, наоборот, даже имеют небольшой прирост населения. Мы вместе все выстрадали и прошли этот путь, осознанно остались здесь жить. И менталитет у нас почти одинаковый.

Мысли вслух:

О РОДИНЕ, О ЖИЗНИ, О СЕБЕ

ВЛАДИМИР ЛИ,
ПРЕДСЕДАТЕЛЬ
ТАЛДЫКОРГАНСКОГО
РЕГИОНАЛЬНОГО ФИЛИАЛА
АССОЦИАЦИИ КОРЕЙЦЕВ
КАЗАХСТАНА. КАНДИДАТ
СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ
НАУК, ДЕПУТАТ
РАЙОННОГО МАСЛИХАТА,
ДИРЕКТОР ТОО «ШЫГЫС-
КАРАТАЛ». ПОД ЕГО
РУКОВОДСТВОМ
РЕГИОНАЛЬНЫЙ ФИЛИАЛ
СТАЛ ОДНИМ ИЗ ЛУЧШИХ
НАЦИОНАЛЬНЫХ
КУЛЬТУРНЫХ
ОБЪЕДИНЕНИЙ В
АЛМАТИНСКОЙ ОБЛАСТИ.
«КЫН САРИМИ» (БОЛЬШОЙ
ЧЕЛОВЕК), – ГОВОРЯТ
О СИМПАТИЧНОМ
МОЛОДОМ РУКОВОДИТЕЛЕ
ПРЕДСТАВИТЕЛИ
КОРЕЙСКОЙ ДИАСПОРЫ, –
МЫ С НИМ НЕ ПРОПАДЕМ!»

Мы, современное поколение, здесь обрели свою Родину. Хотя мы являемся по национальности корейцами, но считаем себя казахстанцами, наша Родина именно здесь. Многие говорят о том, что Родина где-то там, далеко, в Корее. Но я считаю, что у человека есть только одна Родина. Она там, где человек родился, вырос, состоялся.

В основе ментальности нашей нации лежит большое трудолюбие, упорным трудом и тягой к знаниям мы завоевали себе место под солнцем. Недоедали, но детей своих обязательно должны были выучить. Самый важный момент: казахи – очень дружелюбный народ, дали нашему этносу максимально раскрыться во всех направлениях народного хозяйства, искусства, образования, науки. Если бы было недоверие или недопонимание, то не могло быть и речи о науке, люди бы только думали о том, как им выжить. Именно через добрососедское, хорошее отношение мы стали теми, кем стали.

Все познается в сравнении. В годы независимости многие выехали из РК на свою историческую Родину, а корейцы, наоборот, даже имеют небольшой прирост населения. Мы вместе все выстрадали и прошли этот путь, осознанно остались здесь жить. И менталитет у нас почти одинаковый. Мне вот довелось побывать на Дальнем Востоке – первом поселении наших предков, и знаете, я себя нисколько не ощутил там «своим», сразу захотелось домой, в родные казахские степи.

Я в Ассамблею пришел очень рано, мне было 27-28 лет, сейчас 44. Поначалу я не понимал сути этой работы. Но чуть позже почувствовал, насколько она важна. Во-первых, в эту организацию приходят состоявшиеся личности, и общаться с ними, учиться у них безумно интересно. Второе: нужно, наверное, быть истинным патриотом своего народа, своего государства. Потому что эта работа сугубо общественная. Когда ты втянут в эту деятельность, сам становишься духовно богаче.

Все это накладывает особый отпечаток на твою жизнь, на твои отношения с людьми, с обществом. Очень важно, что ты проникаешься чувством ответственности за судьбу не только своего этноса, но и всей страны, обязательно хочешь поделиться накопленными знаниями с молодыми друзьями.

Искренне горжусь тем, что Ассамблея Алматинской области находится в авангарде всех интересных дел АНК. Импульс такой большой работе придал в свое время Серик Абикенович Умбетов, бывший аким области. И нынешнее руководство области в лице Ансара Турсынхановича не оставляет нас без внимания.

Каратальский район – первое место высадки корейцев, первой партии депортированных в Казахстан. Бестобе – святое место для корейцев, и мысль о создании здесь мемориального комплекса витала в наших головах давно и долго. Нам хотелось увековечить это место, придать ему глубокий смысл, чтобы помнили... На Бестобе установили постамент, из трех камней составили конструкцию, а над ней решили поднять символический «шанырак» – в знак благодарности казахскому народу, протянувшему руку дружбы в лихую годину. А на открытии памятника царил такая теплая, дружеская атмосфера, съехалось столько людей из разных регионов, среди них были знаменитости – выходцы из Уштобе, депутаты Парламента РК, руководители Секретариата Ассамблеи народа Казахстана. И люди искренне говорили о том, как это важно – ПОМНИТЬ.

ЛИЧНОСТЬ

**Азрет
Тауланович
ХОЧИЕВ**
фермер

«Я вырос на земле, наше село утопало в садах и виноградниках. Босоногими мальчишками мы бегали за яблоками и виноградом, до сих пор помню бурты яблок в советское время, оставшиеся под снегом.»

САД МОЕЙ МЕЧТЫ

*Дерево, плоды свои и тень
Ты не раз дарило мне. Я видел
Тишину твою. А в трудный час -
Прямоту, спокойствие и
щедрость.
Видеть это я б всегда хотел.
Ну, а что б ты от меня хотело?..
— Чтобы, корни глубоко пустив,
Стоя жить и умирать учился?..*

*Кайсын КУЛИЕВ,
перевод Д. ДОЛИНСКОГО.*

ОСНОВАТЕЛЮ И ГЛАВЕ КРЕСТЬЯНСКОГО ХОЗЯЙСТВА
«ХАН ТАУ» ХОЧИЕВУ АЗРЕТУ ТАУЛАНОВИЧУ —
МАСТЕРУ СПОРТА СССР ПО КЛАССИЧЕСКОЙ БОРЬБЕ —
ЦЕЛЕУСТРЕМЛЁННОСТИ И ЛИДЕРСКИХ КАЧЕСТВ НЕ
ЗАНИМАТЬ. С МОЛОДОСТИ ЕГО ОТЛИЧАЛО ТРУДОЛЮБИЕ,
ОГРОМНОЕ ЖЕЛАНИЕ ДОСТИЧЬ ПОСТАВЛЕННЫХ ЦЕЛЕЙ.
ИМЕННО УПОРСТВО, ЧУВСТВО ОТВЕТСТВЕННОСТИ,
ЦЕЛЕУСТРЕМЛЕННОСТЬ — ЭТИ КАЧЕСТВА ПЛЮС ДОБРОЕ
ОТНОШЕНИЕ К ЛЮДЯМ, ОПРЕДЕЛЯЮТ ЕГО КАК ЛИЧНОСТЬ.

Азрет вырос без отца, привык всего добиваться сам, после школы закончил Чемолганский гидромелиоративный техникум, там же стал серьезно заниматься спортом. Очень сердечно, с теплотой отзывается Азрет Тауланович о своём тренере Ковалёве Павле Васильевиче: «Если

бы не он, многие из ребят пошли бы по кривой дорожке».

Служба в армии и работа на стройке закалили его. Как все балкарцы, он никогда не чурался тяжелого физического труда. На Чемолганском винзаводе Азрет Тауланович начинал с тарного цеха, а стал генеральным директором. За любое дело брался всерьез, с энтузиазмом, не успокаиваясь до тех пор, пока не добьется благополучного завершения. Такая уж у него натура. Неоднократно избирался депутатом районного маслихата.

С самого начала финансово и морально поддерживал карачаево-балкарское этнокультурное региональное объединение Мингитау. Оказывал помощь всем, кто к нему обращался, поддерживал развитие спорта, с душой относился к своей работе.

Азрета очень уважают односельчане, отзываясь о нём, как о прекрасном человеке, настоящем друге, большом труженике, готовом всегда прийти на помощь.

Он с улыбкой вспоминает, как с завидным упорством четыре года подряд ездил поступать в Карагандинский юридический институт. Ещё четыре года учился. Диплом вручил... матери.

«Время было такое, — задумчиво вспоминает Азрет Тауланович. — Матери приходилось нелегко, старшие сёстры помогали ей, с раннего детства мы были приобщены к физическому труду. А еще у нас были прекрасные соседи, которые старались помочь нашей большой семье, чем могли. До сих пор во рту вкус еды, который готовила соседка Мария-апа. Исакул-ата и Мария-апа часто звали и кормили нас, соседских ребятшек. Мария-апа для виду ворчала: «Эй, жүгермек, тамақ іш», а сама ласково все подкладывала и подкладывала

еду». Видимо, зерно той безграничной доброты попало на благодатную почву: у Хочиевых всегда накрыт богатый дастархан, и в доме всегда много гостей.

Азрет Тауланович — неутомимый труженик. Он с нескрываемой грустью вспоминает те времена, когда на весь мир «гремела слава» алматинского апорта. И именно с целью его возрождения он создал крестьянское хозяйство «Хан Тау».

— Я вырос на земле, наше село утопало в садах и виноградниках. Босоногими мальчишками мы бегали за яблоками и виноградом, до сих пор помню бурты яблок в советское время, оставшиеся под снегом.

— 6 лет назад, когда мы создавали крестьянское хозяйство «Хан Тау», здесь был пустырь, да заброшенный химсклад. В нашем распоряжении было лишь 15 гектаров сельхозугодий. Почва каменистая: не то что лопатой, трактор не мог справиться поначалу, все ломал лемеха! С горем пополам очистили землю от камней, посадили яблонево́й сад, а чуть позже построили хранилище на 200 тонн, — вспоминает Азрет Хочиев.

— Одна из моих главных задач — обеспечить экологически чистыми продуктами наш казахстанский рынок, а это — серьезная ответственность. У нас в предгорьях было много видов реликтовых диких яблонь. Они на протяжении тысячелетий развивались в сложных горных экологических условиях, и представляют большую ценность в качестве первичного селекционного материала. Адаптированные климатически, устойчивые к болезням и заморозкам, они являются отличным сырьём для восстановления культурных сортов и увеличения продуктивности саженцев. К глубокому сожалению, из-за пожаров и просто человеческой безответственности, происходит гибель реликтовых диких яблонь, а этого никак нельзя допустить. Я мечтал к 20-летию Независимости нашей Родины посадить 20 тысяч плодовых деревьев, и моя мечта сбылась!» — с любовью оглядывая зелёные саженцы, рассказывает Азрет Тауланович.

Есть у балкарцев поэт Саид Шахмурзаев, написавший такие строки: «Только если ты вырастил сына-джигита, Если дочь твоя блещет красотой и умом, — То не будет тогда твое имя забыто, Не погаснет очаг, не обрушится дом». Это в полной мере относится к Азрету Хочиеву, вырастившему и сына-джигита, и двух дочерей — красавиц и умниц, щедро дарящему свою любовь и доброту своей семье, окружающим его людям и родной земле, на которой он вырастил сад своей мечты. ☞

ҚАЗАҒЫМНЫҢ ДӘСТҮРЛЕРІ-АЙ!

«Тәуелсіз елдің тарихы: Қазақтың игі дәстүрлері: «Қоныс той», «Ерулік» дәстүрлеріне, «Қыз жасауы», «Киіз басу» сияқты ұлт кәсібіне арналған форумды өткізу туралы облыстық Қазақстан халқы Ассамблеясының бастамасын алғашқылардың бірі болып қолдадым. Неге дейсіз ғой?

Клара ХАН

Менің анам емізулі баласымен жер аударылып, Шиеліге келгенде, маңдайынан сипап, қызындай қарап, аяғынан тұрып кетуіне көмек қолын созған қазақ отбасы екен. Бүкіл қазақтың анасы – Сыр елінде менің де балалық шағым өтті. Қаймағы бұзылмаған қазақы жер – Шиеліде бойжеттім. Өз тегіме де жат емес, үлкенді құрметтеу, кішіге ізетті болуды білуім қазақтың мың ғасырлық салтымен ұштастырып, бүгінде кемелденген жайым бар. Жалпы, қазақы тірліктің жай-жапсары маған беймәлім дүние емес. Үлгермей жатқан шаруаны асарлатып атқарып жіберіп, істі көппен тындыруда қазақтың ұйымшыл, көпшіл қасиетінен туындаған. Біздің өңірде арық қазу, тазалау секілді жұмыстарды, сондай-ақ, үй тұрғызу, қора-қопсы салу сияқты жалғыз адамның қолынан келмейтін жұмыстарын асар жасау арқылы атқаратын. Қара жұмысқа жарамағандар көпшіліктің бір қажетіне жарап, қолдан келген көмегін аямайтын. Асарға шақырғандар ас әзірлеп, дастарқан жаяды.

Осыған ұқсас, киіз басу, қыз жасауын дайындау сәттері кішігірім мерекедей өтетін. Кішкентайымыздан осы шаруаның арасында жүріп, аналарымыздың айтқанын қалт етпей, жұмсаған жерге жарыса жүгіретінбіз. Мұндай дәстүрдің ерекшелігі ауылдың кіші-жасын жұмылдырып, бір істің тілекшісі болуымен ерекшеленіп, ынтымағы жарасатын. «Бірігіп көтерген жүктің ауырлығы жоқ»

деген сөз де осыдан қалса керек.

Қазақтың қандай бір қуанышы шашу шашпай өтпейді.

*Шашу шаштық сіздерге,
Жабыл, жастар, теріп же –
Бастарыңа бақ қонсын,
Жүрген жолың ақ болсын!* – деген тілектің қандай мағынасы зор.

«Жақсы сөз – жарым ырыс» дейді. Әр қадамымызды жақсы тілекпен аттап, жақсылық тілесек айналамыз нұр болады емес пе?!

«Қалыңсыз қыз болса да, кәдесіз күйеу болмайды» дегендей қыздың жасауы қыз ұзатардағы ең үлкен мәселе. Қазақ айтады «Алты жастан жинасаң артылады, жеті жастан жинасаң жетеді» дейді. Әр өңірдің ерекшеліктеріне байланысты қыз жасауын да жарқыратып көрсетуге мұрындық болдық.

Қазақтың ұлттық салт-дәстүрлерін дәріптеуде «ерулікті» естен шығарған жоқпыз. Оның мәні – жаңа көшіп келген отбасын құрметтеп қонаққа шақыру. Олар жаңа ортаға тез үйреніп кетулері үшін, жаңа келген қоныстанушыларға қажеттеріне қарай көмек көрсетеді: отын, су, т.б. Бұл адамдардың достығын күшейтеді, қоғамға белсенділігін, бірліктерін, қарым-қатынастарын жақсартады. Менің қандас бауырларым қазақ жеріне жер ауып келгенде, өзге халық өкілдеріне кеудесіне

басып, төріне орын бергені осы қасиетінен екен ғой деп ойладымын.

Міне, қазақы дәстүрді, адамзаттың игі құндылықтарын жаңғыртып, жастарға көрсете отырып, оның тәрбиелік мәнін жеткізу үшін белсеніп ортаға шыққандардың бірі болуымның

басты себебі осында жатыр.

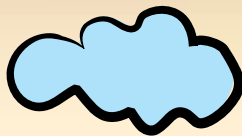
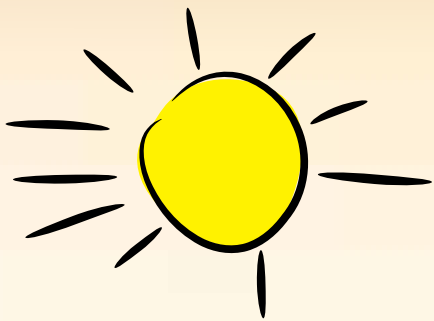
Бұл ретте, облыстың Қазақстан халқы ассамблеясы қызметкерлері мен түрлі этнос өкілдері, әжелер ансамблінің қолдауы игілікті істің мәнді өтіп, көптің көңілінен шығуына көп септігін тигізді. [14](#)

ОРТАҚ ШАҢЫРАҚ АЯСЫНДА

Адамның адамшылдығы – ақыл,
ғылым, жақсы ата, жақсы ана,
жақсы құрбы, жақсы ұстаздан
болады.

Абай Құнанбаев

Серікбол ШЫНЫБАЕВ,
«Қазақ мәдениеті
мен салт-дәстүр
орталығының» төрағасы

«Адам өміріндегі бірінші көрнектілік – отбасы, ошақ қасы», – деп дана халқымыз тегін айтпаған. Адамзат баласы шыр етіп дүниеге келген сәтінен бастап, отбасында тәрбиеленіп, ұлдар ер жетіп, қыз балалар бой жетеді. Отбасының ұрпақ тәрбиелеудегі ықпалы мен әсер күшін өмірдегі басқа еш нәрсенің күшімен салыстыруға болмай-тындай. Өйткені, ата-ананың балаға деген тәрбиесінің орнын еш нәрсе толтыра алмайды. Ақын сөзімен айтқанда: «Отбасы – табиғат сыйлаған кереметтердің бірі», – десек артық емес.

Отбасы – ол да бір шағын мемлекет. Әр мемлекеттің өзіне тән құрылымы мен құрылысы, ішкі және сыртқы саясаты, кіріс-шығыс бюджеті, қастерлеп ұстанатын рәміздері, салт-дәстүрлері т.б. болатыны сияқты, әр отбасы болмыс-тіршілігінің де соған ұқсас жақтары бар, оның жаратылысы да басшылық пен қосшылықты қажет етеді. Сондықтан қазақ халқы отбасының құрылымына зор мән беріп, отбасының ар-намысын сақтауға, сырын шашпауға, мүшелерін бір-біріне қатысты адалдыққа тәрбиелейді. Сонымен қатар, отбасы – адами құндылықтар, мәдениет және ұрпақтардың тарихи сабақтастығын сақтаушы, тұрақтылық пен дамуды қамтамасыз етуші. Әр елдің дамуында, мемлекеттің өркендеуінде отбасының алар орны ерекше. Себебі, Отан – отбасынан басталады. Адамның жеке басы отбасында қалыптасады.

Отбасы – махаббатың, сыйласымдылықтың, ынтымақтастықтың, сүйіспеншіліктің бастау бұлағы, қайнар көзі. Осы құндылықтар, бір сөзбен айтқанда, отбасындағы береке-бірлік негізінде кез келген өркениетті қоғам алға басады. Қоғамның белсенді мүшелері оған үнемі қолдау көрсетіп, насихат жұмыстарын жүргізіп келеді. Соның бір айқын дәлелі – көпұлтты Қазақстан халқын бір шаңырақтың аясына жинап, татулықта, ынтымақтастықта өмір сүруі жолында игі істер атқарып жатқан – облыстық Қазақстан халқы Ассамблеясын айтар едім. Ассамблея, міне, қатарынан 8 жыл бойы отбасы мүшелерінің өз өнерлерімен сынға түсетін «Ортақ шаңырақ аясында» атты облыстық байқаудың өткізілуіне мұрындық боп келеді. Бұл игі бастама облыстық Қазақстан халқы Ассамблея хатшылығы идеясы арқылы өзбек мәдени орталығының төрайымы Аида Әлімбердиевананың ұйымдастыруымен басталып кейіннен балалардың құқығын қорғау департаментімен бірлесе отырып жалғасын

тапқан еді. Қалыптасқан дәстүр бойынша облысымыздағы аудандар мен қалаларда іріктеу кезеңдері өткізіліп, жеңімпаздар облыс орталығындағы «Ортақ шаңырақ аясында» байқауында бақ сынасады.

Осы аталған шара ең алғаш ұйымдастырылған жылы мен де өз отбасыммен қатысып, сынға түстім. Байқаудағы әр отбасының жеңіске деген ұмтылысы, ұлттық нақышта зерленген костюмдердің әдемі көрінуі, спорттық жарыстарда күш сынасуы, балалардың өз өнерлерін ортаға салуы, аналардың ұлттық тағамдар жарысында сынға түсуі, қазылар тарапынан берілген ұпай сандарына қуанған ұл-қыздарымыздың толқынысы мен қуанышты күлкісі, бәрі-бәрі күні бүгінгідей көз алдымда. Бәйгеден оза шауып, жүлде алу бақыты біздің отбасына бұйырған кездегі жан жарымның, ұлым мен қызымның қуанышында шек болған жоқ еді. Сол сәтте отбасының берекесі мен мерекесінен артық ешқандай бақыттың да, байлықтың да жоқ екендігіне тағы бір мәрте көз жеткіздім.

Шыны керек, ол кезде Қазақстан халқы Ассамблеясының не екендігінен, немен шұғылданатындығынан мүлде бейхабар едім. Бір ғана шара менің және менің отбасымның өзге этнос өкілдерінің салт-дәстүрлерімен танысуына, балаларымның неміс, ұйғыр, корей, поляк этностары балаларынан жаңа достар табуына, өз басымның облысқа, республикаға танымал Леонид Гирш, Асly Осман, Клара Хан, Деонизия Белявская, Людмила Хочиева сынды тұлғалармен танысып ұйғыр, татар, поляк, қырғыз тілдерінде ән айтуыма, тіпті тың идеялардың ашылуына зор ықпалын тигізді, атап айтқанда, облысымызда тұратын бірнеше этнос

өкілдерінің Достық үйінде бас қосып ортақ проблемаларды шешуі, әрқайсысының баға жетпес мәдени құндылықтарымен бөлісуі, бірінен бірі ерекше ән-билері, музыкалық аспаптары қатты толқытты. Осы толқыныстан кейін жоғарыда аталған мәдени орталықтардың арасында неге қазақ мәдениеті мен салт-дәстүр орталығы жоқ деген сұрақ пайда болды. Уақыт өте келе І.Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университетіндегі негізгі жұмысыма қосымша, қоғамдық негізде қазақ мәдениеті мен салт-дәстүр орталығының төрағасы қызметін атқаруыма жол ашылды.

Аз уақыт ішінде қазақ мәдени салт-дәстүр орталығының ұйымдастыруымен орыс тілінде «Қазақтың салт-дәстүрі» атты екі бөлімнен тұратын бейне фильм жарық көрді. Әр этнос өкілдерінен құрылған Айбол Құдайбергеновтың жетекшілігімен «Достық» ұлтаспаптар ансамблі құрылды.

Қазақстан халқы Ассамблеясы мен және менің отбасым үшін төзімділікті, мәдениеттілікті қалыптастыратын, бір сөзбен айтқанда, өмір сүру ұстанымын айқындайтын зор күшке айналды. Қазыргі кезде еншісі бөлінбеген қазақ халқының киелі дастарханының үстінен қазы-қартамен бірге өзбектің палауын, орыстың пелменін, ұйғырдың лағманын, кәрістің чимчасын жиі кездестіреміз, яғни этносаралық достығымыз нығаю үстінде десек болады.

Осы үлкен жетістіктерге ұйытқы болып отырған «Достық» үйі ұжымын мерейлі мерекесімен құттықтай отырып, ел игілігі жолында атқарып жатқан жұмыстарына сәттілік тілеймін! 🇰🇵

МНОГОЛИКИЙ МИР

Талдыкорган

ГОРОД, ПОХОЖИЙ НА МЕЧТУ

Словно в ладонях предгорья Джунгарского Алатау, в центре Жетысу, на реке Каратал лежит чудный город Талдыкорган. Сегодня история города рассматривается во всех аспектах, и немалый вклад в этом направлении вносится старожилками города, его горожанами и истинными патриотами. Но одно известно доподлинно: город имеет более чем вековую историю.

**Матрена ЛИМ,
собкор республиканской
газеты «Коре Ильбо»
в Талдыкоргане**

С 2001 года Талдыкорган является центром Алматинской области. И с этих пор город, находившийся в тяжелых социально-экономических условиях, начинает новую жизнь, бурно преобразовываясь во всех направлениях. Он стал обновленным и красивым, поэтому талдыкорганцы очень гордятся словами Президента страны Нурсултана Назарбаева: «С каждым приездом в город Талдыкорган я радуюсь тому, как он хорошеет и развивается, растет его экономика, город становится особенным. Все это – ясное свидетельство роста нашего благосостояния».

27 сентября жители и гости областного центра стали свидетелями фееричного праздника, посвященного Дню города Талдыкорган. Однако талдыкорганцы впервые праздновали его в новом формате не один день, и это благодаря новому акиму города, креативному и снискавшему уважение за короткий срок, Еркему Алпысову. В течение последних трех недель проводились праздничные мероприятия, привнесшие свою определенную лепту в жизнь Талдыкоргана. Многим надолго запомнились выступление с концертной программой фольклорно-этнографического ансамбля «Талдыкорган әуендері», конные спортивные соревнования на кубок акима города, открытие спортивной площадки «Street workout», показ для детей фильмов киностудии «Казахфильм», ретро-концерт «Ах, эти дивные вечера», авторский вечер писателя Роллана Сейсенбаева и круглый стол с участием казахстанских историков и ученых, где были расставлены многие точки над «і» в истории образования и становления города Талдыкорган.

Праздничная же программа в день 27 сентября началась с церемонии возложения цветов к Обелиску Славы, в которой приняли участие руководство области и города, старейшины и уважаемые люди Талдыкоргана. Сегодня любой город необъятной казахстанской земли славится своими сложившимися традициями, своими достижениями и людьми. Не может не похвастаться этим и наш любимый город. Поэтому в этот день на центральной площади и городских улицах был организован показ выставок этнокультурных объединений, вносящих свой неизменный вклад в дело укрепления единства и согласия в нашем регионе, военной техники Талдыкорганского военного гарнизона, транспортного состава городских коммунальных служб и служб ЧС, выставок достижений учреждений здравоохранения и образования, промышленных предприятий, объектов малого и среднего бизнеса, укрепляющих экономику не только города, но и Алматинской области.

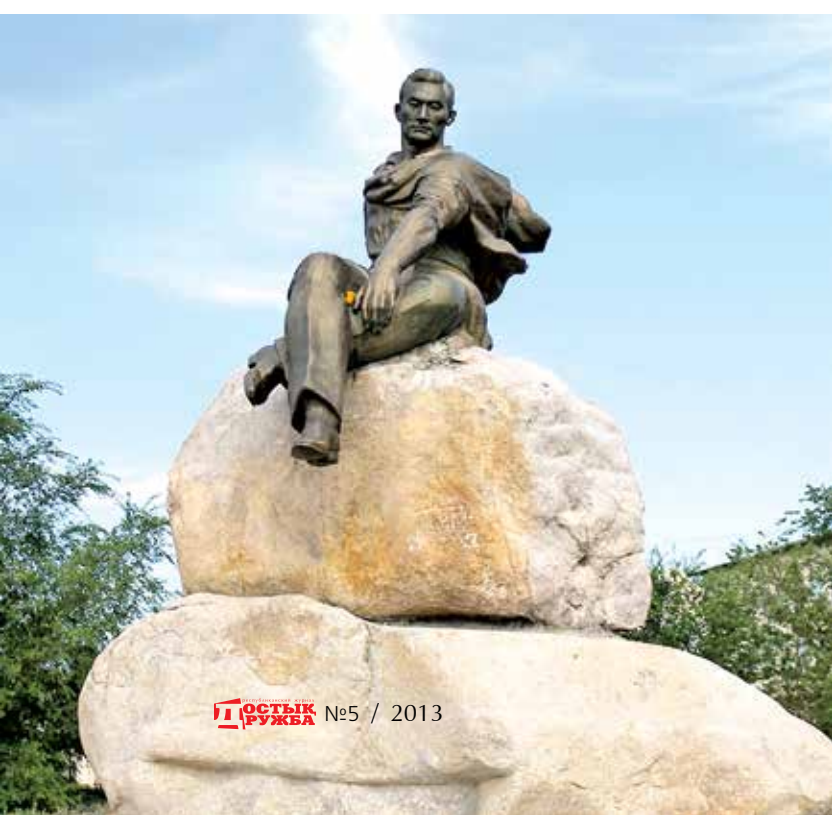
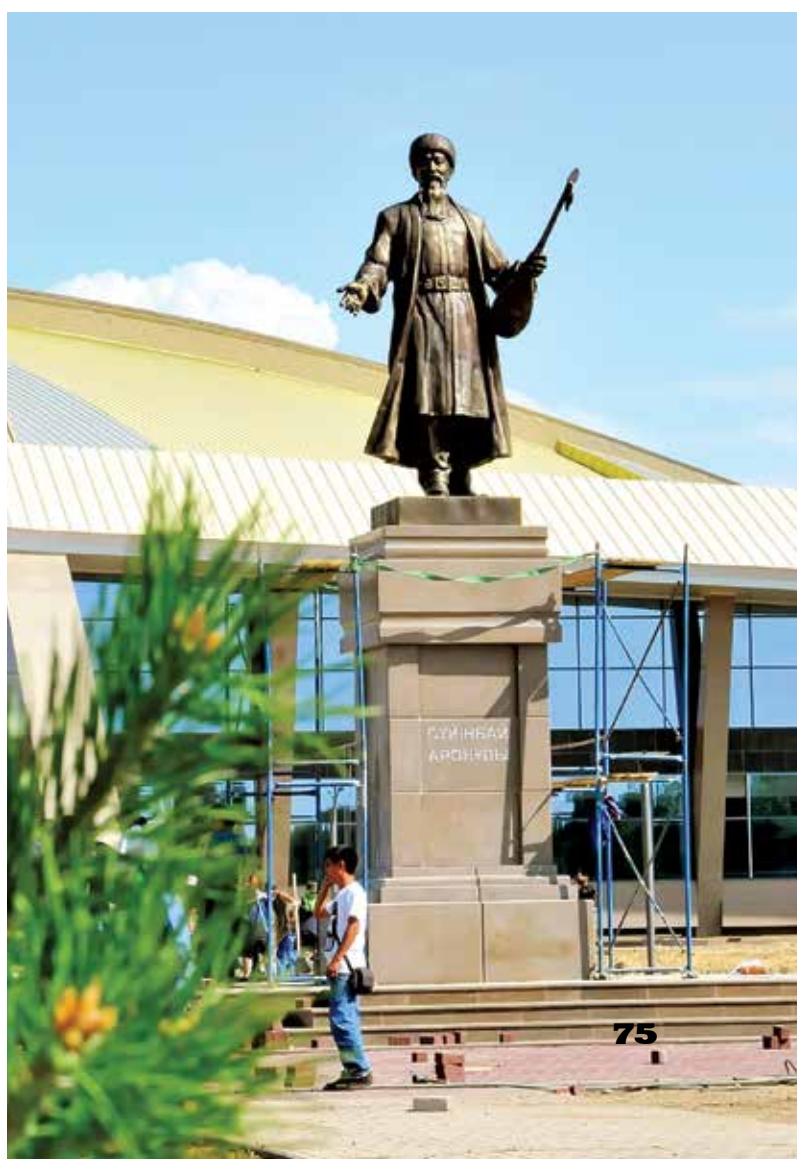

◀ Особенно активное и живое участие в празднике приняло подрастающее поколение – маленькие талдықорғанды.

Красочный гала-концерт «Жақсылықтан жаралған - Талдықорған» на центральном стадионе «Жетысу» стал кульминацией празднования Дня города. Собравшихся горожан поздравили заместитель акима Алматинской области Тынышбай Досымбеков и аким города Талдықорған Ермек Алпысов. Ими было отмечено, что некогда город, находившийся в руинах и тяжелых социальных условиях, сегодня стал одним из лучших городов Казахстана. С каждым годом он растет и хорошеет, и это, благодаря каждому горожанину, проживающему в нем. Сегодня город Талдықорған можно по праву назвать культурным и социально-экономическим центром Алматинской области.

Здесь же аким города отметил заслуженных и уважаемых граждан, которым было присвоено звание «Почетный гражданин города Талдықорған», и подведены итоги конкурсов по нескольким номинациям, ▶

МНОГОЛИКИЙ МИР

Талдыкорган

проходивших в период с 5-го по 20-ое сентября. В этот день горожане узнали имена лучших специалистов в своем деле, которым аким города собственноручно вручил дипломы и призы.

А далее в мгновение ока стадион «Жетысу» превратился в большую сценическую площадку, где одно шоу сменялось другим, не менее красочным и захватывающим. Перед глазами тысячной публики сменялись картины детства, школьной поры, студенческой жизни. Все это перемежалось выступлениями певцов и музыкантов города, дефиле самых красивых девушек – конкурсанток «Мисс города Талдыкорган». Юные и молодые спортсмены продемонстрировали наиболее развитые в нашем городе виды спорта. А кое-кто из зрителей стал счастливым обладателем футбольного мяча с автографами игроков футбольного клуба «Жетысу».

Праздничные мероприятия ко Дню города завершились поздно вечером молодежной дископрограммой, а также лазерным шоу и праздничным салютом, ярко продемонстрировавшем всестороннее развитие города, похожего на сбывшуюся мечту легендарных батыров казахского народа.

Необходимо отметить, что праздник состоялся и благодаря главному богатству Талдыкоргана – полиэтничному и единому народу. Сегодня здесь проживают почти 160 тысяч человек, представляющих 70 этносов. И для каждого из них в областном центре имеется необходимая образовательная и культурно-просветительская база для формирования и воспитания человеческой личности в духе казахстанского патриотизма, основой которого всегда остается преемственность поколений.

5 лет исполняется в этом году областному Дому дружбы, который находится в живописном месте на берегу реки Каратал, в окружении единственного в республике Дворца языков, теннисного корта «Жетысу» и красивых жилых домов. Не станем долго перечислять талдыкорганские достопримечательности, а предоставим иллюстрации, которые наглядно демонстрируют архитектурный облик современного города Талдыкорган, как говорится, «лучше один раз увидеть, чем сто раз услышать». Добро пожаловать в жемчужину Жетысу – в город, воплощающий мечты своих предков о счастливой жизни на родной благословенной земле.

ДОБРО ПОЖАЛОВАТЬ, ДРУЗЬЯ!

В феврале 2007 года мы защитили экологический оздоровительный проект по сохранению биоразнообразия и развитию экотуризма в Коринском ущелье Джунгарского Алатау и получили грант от Глобального Экологического Фонда на создание экокемпинговой площадки «Табулак». И тем же летом, не откладывая дело в долгий ящик, мы открыли эту площадку.

Владимир МОЛОДЦОВ,
председатель
Талдықорғанского
общества немцев
«Видергебурт»

С тех пор здесь проводятся международные семинары с участием представителей ближнего и дальнего зарубежья, межрегиональные семинары для подростков и молодёжи, экологические тренинги и форумы с участием Ассамблеи народа Казахстана и другие культурно-образовательные проекты. Главный приоритет – сохранение экологического равновесия в природе. Главная цель – научить людей любить и беречь родную землю.

В 2008 году появилась замечательная государственная программа «Жасыл Ел». И мы, засучив рукава, принялись за работу по восстановлению саксауловых экосистем Южного Прибалхашья. В Текелийском лесничестве высадили 23300 саженцев ясеня на семи гектарах земли, а на территории экокемпинговой площадки «Таубулак» заложили питомник сосновых деревьев. В районе Южного Прибалхашья 400 га засадили саксаулом, и саженцы быстро пошли в рост!

В 2012 году Талдыкорганское общество немцев участвовало в конкурсе социальных проектов Общественного фонда «Бота». Мы выиграли грант на проведение проекта «Покорение вершин», участниками которого стали воспитанники Уштобинского детского дома.

В 2013 году в летний сезон отдыха с 1 по 10 июля был организован лингвистический лагерь для подростков «Realstadt 2013», границы «Реального города» совпадали с территорией экокемпинга «Таубулак». В течение 10 дней ребята изучали немецкий язык, знакомились с основами менеджмента и управления, повышали уровень знаний о природных, культурно-исторических и туристских ресурсах Казахстана.

С 13 июля по 22 июля состоялся республиканский молодежный лагерь – марафон «Эколингвотур «Ökoland – 2013», программа которого нацелена на популяризацию немецкой культуры и обучение молодежи экотуризму, воспитание экологической культуры и мышления.

Теперь у молодых в почете такие профессии, как спасатель, инструктор по туризму, эколог. Проект «Эколанд Таубулак» реально способствует воспитанию казахстанского патриотизма, любви к родной земле, заботы о ее будущем.

Очень скоро юные экологи не узнают «Таубулак»: здесь полным ходом идёт строительство деревянных срубов, которые заменят нынешние юрты и палатки. Так что отдыхать в этом живописном месте можно будет круглый год!

На очереди – строительство этнокомплекса, где будут стоять деревянные домики с элементами архитектуры и убранством, характерными для культуры различных этносов. Планируется открытие конного двора, разработка новых маршрутов для конных и пеших прогулок, обустройство форелевого хозяйства. Так что добро пожаловать в гости!

